

1. **GODNY** (2071) *ai*

godny, godzien, godzień (2070), **hodny** (1); godny, godzien, godzień : hodny *RejPos* (55 : 1).

godny, hodny (1577), **godzien** (459), **godzień** (12), godny *a.* godzien (23); godny *ZapWar*, *MetrKor* (4), *BierRaj* (2), *OpecŻywPrzedm*, *PatKaz I*, *PatKaz II* (4), *PatKaz III*, *Murm* (2), *BartBydg* (2), *FalZioł* (18), *GlabGad* (7), *MiechGlab* (5), *SeklWyzn* (2), *BierRozm*, *March*³ (2), *WróbŻołt*, *WróbŻołtGlab*, *LibMal*, *ComCrac*, *KromRozm I*, *KromRozm II*, *Diar* (3), *UstPraw* (12), *RejFig* (2), *Goski* (2), *KwiatKsiąż* (12), *KochSat* (2), *KochZg*, *SienLek* (3), *HistRzym* (6), *RejPosWiecz*², *RejPosWiecz*³, *GrzegŚm*, *BielSat* (3), *BielSpr* (22), *WujJudConf* (3), *RejPosRozpr*, *RejPosWstaw* (8), *BudBibKaw*, *HistHel*, *MycPrz* (3), *BiałKaz* (2), *KarnNap* (3), *ModrzBazBud* (2), *SkarJedn* (6), *Oczko* (6), *Calag* (4), *ZapKościer* (9), *KochTr*, *StryjKron* (18), *KochPhaen*, *KochSz* (2), *WerGość* (3), *WerKaz*, *WisznTr*, *BielSjem*, *BielRozm* (3), *GostGosp* (8), *GostGospSieb*, *KochCzJan* (2), *KochFragJan*, *OrzJan* (10), *KolakCath*, *WysKaz* (8), *JanNKar* (8), *JanNKarGórn*, *KlonKr* (2), *KmitaSpit*, *VotSzl* (4), *KlonFlis*, *SkorWinsz*, *SzarzRyt* (5); godzien *KochZuz*, *KochBr* (2), *ReszList*, *KochSob*, *GrochKal*, *KochPij*, *KochFrag* (2), *SapEpit* (2), *WyprPl*, *KlonKrGum* (2), *PaxLiz*, *SapEpit* (3), *PudłDydo*; godny : godzien *BierEz* (16 : 11), *OpecŻyw* (4 : 2), *ForCnR* (3 : 1), *BielŻyw* (4 : 3), *LibLeg* (8 : 2), *RejJóz* (4 : 1), *SeklKat* (10 : 3), *RejKup* (4 : 7), *HistAl* (4 : 1), *MurzHist* (6 : 4), *KromRozm III* (6 : 1), *BielKom* (6 : 1), *GliczKsiąż* (25 : 8), *LubPs* (20 : 1), *GroicPorz* (10 : 1), *KrowObr* (24 : 8), *RejWiz* (5 : 4), *Leop* (10 : 8), *OrzList* (2 : 1), *RejZwierz* (12 : 17), *BibRadz* (29 : 6), *OrzRozm* (51 : 5), *BielKron* (111 : 14), *OrzQuin* (9 : 8), *Prot* (7 : 1), *SarnUzn* (2 : 1), *RejAp* (5 : 7), *GórnDworz* (53 : 31), *HistLan* (3 : 1), *KuczbKat* (7 : 1), *RejZwierc* (17 : 3), *KochMon* (2 : 1), *WujJud* (18 : 4), *BudBib* (12 : 2), *Strum* (3 : 1), *BudNT* (6 : 3), *StryjWjaz* (4 : 1), *PaprPan* (26 : 9), *ModrzBaz* (76 : 12), *KochPs* (5 : 2), *SkarŻyw* (50 : 23), *KochJez* (1 : 2), *NiemObr* (11 : 1), *KochEpit* (1 : 2), *KochFr* (2 : 4), *KlonŻal* (6 : 2), *ReszPrz* (3 : 2), *ReszHoz* (4 : 1), *BielSen* (1 : 1), *KochPam* (1 : 2), *KochPieś* (4 : 1), *KochTarn* (2 : 1), *PudłFr* (8 : 8), *ArtKanc* (4 : 2), *GórnRozm* (7 : 2), *PaprUp* (15 : 1), *KochPropKKoch* (1 : 3), *KochWr* (1 : 1), *ZawJeft* (3 : 1), *ActReg* (7 : 1), *Calep* (41 : 5), *Phil* (14 : 6), *GórnTroas* (3 : 2), *KochCn* (1 : 1), *GrabowSet* (10 : 10), *LatHar* (69 : 39), *KolakSzczęśl* (2 : 1), *RybGęśli* (1 : 1), *WujNT* (90 : 32), *SarnStat* (91 : 1), *SiebRozmyśl* (2 : 2), *WitosłLut* (1 : 1), *PowodPr* (15 : 2), *SkarKaz* (15 : 9), *CiekPotr* (3 : 2), *CzahTr* (9 : 2), *GosłCast* (5 : 1), *SkarKazSej* (6 : 1), *KlonWor* (1 : 3); godny : godzień *BiałKat* (6 : 1); godny : godzien : godzień *RejPs* (18 : 11 : 3), *MurzNT* (8 : 4 : 2), *Mącz* (83 : 13 : 3), *RejPos* (33 : 22 : 1), *CzechRozm* (7 : 5 : 1), *CzechEp* (14 : 5 : 4).

o oraz e jasne (w tym w o 1 r. (*Mącz*) oraz w e 1 r. (*GórnTroas*) błędne znakowanie).

com i sup (143+23) -godniejszy (166); -ejszy (14), -(e)jszy (152). *sup* nã- (20), nãj- (3); nãj-*GórnDworz*; nã-: nãj *Mącz* (1 : 2); ~ nã- (17), n(a)- (3).

sg m N godzien (371), godny, godniejszy, nãgodniejszy (261), godzień (12); ~ (*attrib*) godny (63), godzien (1) *ArtKanc* E19; ~ (*praed*) godzien, godzień (376), godny (67); godny *FalZioł* (4), *GlabGad*, *Goski*, *KwiatKsiąż*, *BudBibKaw*, *WysKaz*, *KlonKr*, *KmitaSpit*; godzien, godzień : godny *BierEz* (8 : 2), *ForCnR* (1 : 2), *BielŻyw* (2 : 2), *SeklKat* (3 : 2), *MurzNT* (6 : 2), *LubPs* (1 : 2), *GroicPorz* (1 : 1), *KrowObr* (8 : 3), *BibRadz* (6 : 1), *OrzRozm* (3 : 1), *BielKron* (11 : 6), *Mącz* (9 : 1), *Prot* (1 : 2), *PaprPan* (8 : 1), *ModrzBaz* (10 : 3), *SkarŻyw* (19 : 3), *CzechEp* (5 : 1), *NiemObr*

(1 : 2), *GórnRozm* (1 : 2), *GórnTroas* (2 : 1), *LatHar* (36 : 6), *WujNT* (31 : 5), *SarnStat* (1 : 2), *SkarKaz* (7 : 2), *CzahTr* (2 : 1). ◇ *G* godného, godniejszego (42); -ého (4), -(e)go (38). ◇ *D* godnému, godniejszému, nągodniejszému (14); -ému (1) *GosłCast*, -ęmu (1) *MurzNT*, -(e)mu (12). ◇ *A* godného, godniejszego, nągodniejszego (85), godny, godniejszy (24); -ého (11), -ego (1) *KochPs*, -(e)go (73). ◇ *I* godnym, godniejszym, nągodniejszym (114), godnem (4); -em *MurzHist*; -ym : -em *GliczKsiąż* (4 : 3); ~ -em (1), -(e)m (3). ◇ *L* godnym (1) *Phil*, godn(e)m (1) *GliczKsiąż*. ◇ *V* godny (4). ◇ *f N* godną, godniejszą (95), godna (55), godn(a), godniejsz(a), nągodniejsz(a) (22); ~ (attrib) -ą (41), -a (3); -ą : -a *Mącz* (7 : 1), *WujNT* (2 : 1), *PowodPr* (2 : 1); ~ (praed) -ą (54) [w tym: comp (12)], -a (52) [tu brak comp]; -ą *OpecŻywPrzedm*, *MurzHist*, *BielKom* (2), *LubPs* (2), *KrowObr*, *RejFig*, *BibRadz*, *KuczbKat*, *BielSpr*, *WujJud*, *StryjKron*, *CzechEp* (2), *KochEp*, *KochPhaen*, *ZawJeft*, *Phil* (3), *KochCzJan*, *RybGęśli*, *WujNT* (4), *WysKaz*, *SarnStat*, *PowodPr* (2), *CzahTr*; -a *OpecŻyw* (2), *GliczKsiąż* (2), *RejWiz*, *KochZuz*, *RejZwierc*, *OrzRozm*, *OrzQuin* (2), *RejPos* (2), *RejZwierc*, *KlonŻal*, *KochBr* (2), *GrabowSet* (4), *SiebRozmyśl*, *KlonKrGum*, *SkarKazSej*, *PudłDydo*; -ą : -a *BierEz* (1 : 3), *BielKron* (4 : 3), *GórnDworz* (6 : 3), *BudBib* (1 : 1), *PapPrPan* (1 : 1), *ModrzBaz* (3 : 2), *SkarŻyw* (2 : 4), *KochFr* (1 : 1), *PudłFr* (1 : 6), *LatHar* (1 : 3), *GosłCast* (1 : 1). ◇ *G* godnej, godniejszej, nągodniejszej (18); -ej (3), -(e)j (15). ◇ *D* godnej, godniejszej (5); -ej (1), -(e)j (4). ◇ *A* godną, godniejszą, nągodniejszą (28). ◇ *I* godną, godniejszą (13). ◇ *A a. I* godną (4). ◇ *L* godn(e)j (2). ◇ *V* godną, nągodniejszą (6) *KrowObr*, *SkarJedn*, *LatHar* (3), *WysKaz*, godna (2) *GrabowSet*, *SapEpit*, godn(a) (1). ◇ *n N* godné, godniejszé (52), godno (30); -é (6), -(e) (46); ~ (attrib) -é (15); ~ (praed) -é (36), -o (29); -é *OpecŻyw*, *PatKaz II*, *FalZioł* (3), *MurzNT*, *KrowObr* (2), *BibRadz* (2), *BielSpr*, *RejPosWstaw*, *CzechRozm*, *ModrzBaz* (6), *SkarŻyw*, *KochTr*, *StryjKron*, *NiemObr*, *GrabowSet*, *LatHar* (2), *WujNT* (2), *JanNKar* (2), *SarnStat*, *PowodPr*; -o *BielŻyw*, *MurzHist*, *RejWiz*, *RejZwierc* (2), *OrzRozm*, *Mącz* (3), *CzechEp*, *ReszHoz*, *KochPieś*, *GórnRozm*, *PapPrUp*, *Calep*, *GrochKal*, *Phil*, *KochCn*, *KochFrag*, *KołakSzczęśl*; -é : -o *RejPs* (1 : 4), *GórnDworz* (1 : 2), *RejZwierc* (1 : 1), *SkarKaz* (1 : 2). ◇ *G* godného, godniejszego (58), godniejszego (1) *RejKup*; -ého (6) *Strum* (2), *Oczko*, *PudłFr*, *KochCzJan*, *JanNKar*, -ego *MurzNT* (2), -(e)go (50). ◇ *D* godn(e)mu (1). ◇ *A* godné, godniejszé (20); -é (3), -(e) (17). ◇ *I* godnym (5), godn(e)m (3); -ym *BibRadz*, *BiałKat*, *RejPosWstaw*, *Phil*; -(e)m *FalZioł*, *RejPs*; -ym : -(e)m *GliczKsiąż* (1 : 1). ◇ *L* godnym, nągodniejszym (4), godn(e)m (1) *FalZioł*. ◇ *V* godné (1). ◇ *pl N m pers* godni, godniejszy, nągodniejszy (215). *m an* godn(e) (2). *subst m i f* godné, godniejszé (80); -é (12), -(e) (68). *n* godné, godniejszé (31), godny (1) *RejWiz*; -é (2), -(e) (29). ◇ *G* godnych, godniejszych (101). ◇ *D* godnym, godniejszym (32). ◇ *A m pers* godné, godniejszé, nągodniejszé (84), godnych (1) *StryjKron*; -é (17), -(e) (67). *m an* godniejsz(e) (1). *subst* godné, godniejszé (70); -é (10), -(e) (60). ◇ *G a. A m pers* godnych (4). ◇ *I m* godnémi, godniejszými (35), godnymi, godniejszymi (34); -émi *FalZioł*, *RejPs*, *GliczKsiąż* (3), *RejPosWstaw*, *BudBib*, *PapPrPan*, *ModrzBaz* (6), *KołakSzczęśl*, *SarnStat* (6), *SkarKazSej*; -ymi *MetrKor*, *SeklWyzn*, *GroicPorz*, *KrowObr*, *RejZwierc*, *OrzRozm*, *BielKron*, *KwiatKsiąż*, *RejPosWiecz²*, *CzechRozm*, *NiemObr* (2), *PudłFr*, *ArtKanc*; -émi : -ymi *UstPraw* (1 : 1), *BibRadz* (2 : 1), *RejPos* (1 : 2), *SkarŻyw* (1 : 1), *LatHar* (7 : 7), *WujNT* (1 : 8); ~ -émi (6), -(e)mi (29). *f* godn(e)mi (2). *n*

godn(e)mi (1). ◇ *L* godnych (11). ◇ *V m pers* godni (2). *subst* godn(e) (1). ◇ *N a. V subst* godn(e) (2). ◇ *du I m (cum nm)* godn(e)ma (1) *LibLeg* 6/116v.

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XIX w.

1. *Wart, zasługujący; dignus Mącz, Vulg, PolAnt, Modrz, JanStat, Cn; reus Vulg, PolAnt; obnoxius PolAnt; condignus, idoneus, perdignus Cn; w funkcji orzecznika: convenire, mereri Mącz; dignari Cn (1104)* : Gdy komu chęłz dobrze czynić/ Ieśli godzien małz pilen być *BierEz* P3v; *BibRadz Matth* 22/8, *Apoc* 16/6; *BielKron* 171v, 329; Amamus te in quantum mereris, Miłuyemy cie ták wiele yákoś godzien. *Mącz* 170d, 375a, 406c; *RejAp* 51, 51v; *GórnDworz* Dd3; *Strum* A4v; *PaprPan* Dd2v; *ModrzBaz* 20v; Ieśli téy z námi iurowości Będźielz chciał vzyć/ iáko złości Náfze łą godné *KochPs* 194; *SkarŻyw* 171, [197]; *KochJez* A4v [2 r.]; *KochEpit* A2v, A3; Godyć łą gotowe: lecz záprofzeni nie byli godnemi. *WujNT Matth* 22/8, s. 34 [2 r.], 89, *Apoc* 16/6; *KmitaSpit* Av; Názow go/ iáko godzien/ wśzech narodow zdraycą. *KlonWor* 31, ded **2v; *PudłDydo* [B5]v.

godny czego (911): Człowiek iey rzekł godnáś zgłádzenia/ Gdyś ták złe⁸⁰ przyrodzenia *BierEz* M, E4v, F2v, K2, N4, N4v, R4v, S2; *OpecŻyw* 2, 161v, 180v; *ForCnR* D; Czenturzija ielt ziele ktore ielt godne policzenia między infzymi wybornemi lekarftwy *FalZioł* I 24d, I 24b; *BielŻyw* 89, 169; *BierRozm* 18; *RejPs* 72, 73, 82, 202; *RejJóz* F2v, H7 [2 r.]; Ach ach takowa nowinka Godna kya vpominka. *RejKup* G, S, y2, cc3; *MurzHist* Rv, S4v; godzien ielt robotnik ftrawy fwoiúi. *MurzNT Matth* 10/10 [*idem*] k. 46; *BielKom* B2v, F3v; *GliczKsiqż* M5v [2 r.]; *LubPs* F4v, ee3v; Powiedz mi iefliby był kto godnieyfzy Czyscá nád thego Lotrá? *KrowObr* 77v, 45, 46v, 126v; *Leop* 1.Tim 1/15; *OrzList* dv; WSzytkich fkárbow ná świecie/ y wśzytkie⁸⁰ złotá/ Godnáby/ zacna páni/ twa dobroć/ y cnotá. *KochZuz ktv*; *RejFig* Cc7v; *RejZwierz* 3v, 25v, 33v, 39, 44, 112; *BibRadz Matth* 10/10; *OrzRozm* O3v; Godnieyfza była ta żeńska płeć pińania w wielkie hiſtorie ná świecie/ niźli Lukrecya Rzymfka *BielKron* 341, 41, 51v, 126v, 133, 208v (14); *KwiatKsiqż* A2v, A3; Accusabilis, Godny oskárzenia. *Mącz* 2a; Commemorandus, Godny przypominánia. *Mącz* 215c; multinumi equi, Godne dobrych pieniędzy *Mącz* 236c; Convenit ad eam haec contumelia w czás nań tá potwarz/ godzien tego. *Mącz* 481d, 26c, 38a, 69d, 75b, 89a (22); *OrzQuin* F2v, R3, X4; *RejAp* 36v, 130v; bo tego zaczego tytułu Dworzánin/ táki człowiek nie ielt godzien *GórnDworz* Ee8, C4, D3, I6v, K8v, N7 (16); *RejPos* A4, 146v, 179, 238, 250v; *HistLan* E3v; *RejZwierc* 49v; Czyli tego Chriftus/ Piotr/ Páweł niegodzien/ czego Luter/ Philip/ Kálwin godzien? *WujJud* 47; *WujJudConf* 146; *MycPrz* II A3, C; *BudNT przedm* a3, 1.Tim 4/9; *CzechRozm* 121v, 140v, 204; Naydzye s czterzech kaźdego Hetmánítwá godnego. *PaprPan* V2, B, B4, Fv, Dd3v, Ee4; ábym nářym ludziom iáko ná iákies tablicy vkazał/ co fię mi zda w nářey Rzeczyřpolitey popráwy być godnego [*quae mihi in nostra Republica emendanda viderentur*]. *ModrzBaz* 1; To głos wyrázánia ięzyká godny [*O vocem excisione linguae puniendam*] *ModrzBaz* 89, 20v, 21v, 32, 39, 40 [2 r.] (22); *ModrzBazBud* ¶6 [2 r.]; czym ielt fyn człowieczy Godzien twéy pieczy? *KochPs* 11, 2, 80; Agápiuřowi znał fię być wiele zá to powinien/ iřz fię itał godnjm rozmowy ták wielkiego człeká. *SkarŻyw* 15, A4, 25, 30, 69, 119 (17); Słow tych reřponřoriy przeto nie przeprzekłdam [!] ná Polřkie/ że te⁸⁰/ dlá bluźnierřtwá/ ktore w łobie maia/ nie łą godne. *CzechEp* 172, 99, 140, 320 [2 r.]; *NiemObr* 64, 101; *KochFr* 38; *KlonŻal* B, B2v; *KochBr* 150; *KochSob* 66; *KochTarn* 77; *PudłFr* 71 [4 r.]; Godzienbyř řlawnodawnych miřtrřów

málówanía *KochPropKKoch* 3, 3 [3 r.]; *Paprup* C3v, F4, L; Byłás wzorem ípraw vczćiwych: Zá cóś godna żálobliwych *Pieśni ZawJeft* 45; *ActReg* 118; *Verbereus* – Godni byczią. *Calep* [1112]a, 103b, 384b, 385b, 502b, 578b (10); *Phil* B, B2, F3, G3; *KochCn* B3v; *KochCzJan* A2; Dawnom piekła godzien/ bom człowiek złośliwy *GrabowSet* S, D4, Mv, S2, S4, X3; *KochFrag* 43; *KochFragJan* 3; *OrzJan* 44, 95; Tyś bo łam godzien dżíšia Páľacu tákiego. *OstrEpit* A2v, A2; Azaľmy teź zázwdy tych poćiech iego wdźięczni/ áľbo onych godni? *LatHar* 248, 105 *marg*, 328, 484 *marg*, 682; *RybGęśli* D2v [2 r.]; A iefliby tám był fyn pokoiu (*marg*) kto godny pokoiu. Hebraífm. (–)/ odpoczynie ná nim pokoy wáľz *WujNT Luc* 10/6, *Matth* 10/10, *Luc* 20/35, s. 430, 1. *Tim* 1/15, 4/9, s. 742; *WysKaz* 10; kćórzy będą vmieiętni w rzezonym Práwie Máýdeburłkim/ y kćórzy będą godni mieyfcá Łáwniczęgo *SarnStat* 955, 1264; *WitośŁut* A5; Máteryá tá godná y Homerá byľá. *KlonKrGum* Av; *PowodPr* 10 *marg*, 14, 18 *marg*, 36 *marg*, 47, 51 *marg*, 58; ábyľmy byli godni dobrych fwiętych wodzow y páľterzow/ á zľemi żeby nas Pan Bog nie karał. *SkarKaz* 611b, 155a, 206b, 245a, 313a [2 r.], b, 419b; Gdy mię rozumiecie Godnym bydź Złotogrodzki ípowinowácenia Zwámi, dźiękuięć zá to *CiekPotr* 39, 52; *CzahTr* B, C3v, C4v; *GosłCast* 62; *SapEpit ktv*, B3v; *KlonWor* 1v; Nietyľko ćię *Pirámid*/ ábo *Mánfeołow*/ Ale teź godná znamy Ołtarzow/ Kośćiołow. *SzarzRyt* Dv, D4v. *Cf Ze zdaniem dopełnieniowym, Wyrażenia.*

godny do czego (3): mieyfcá y groby święte/ y rzezy do widzenia godne pokázuią *ReszHoz* 120; *Calep* 221b; *Phil* S2v.

godny czemu (2): *BierEz* N4v; Było z dawna [...] w náľzych ítronach mnoťwo rzezy znamienitich, z ktrych byľaby materia godna pífaniu *MiechGlab* *2v.

godny ku czemu (19): *BielŻyw nlb* 3; *WróbŻoľtGlab* A2v; *SeklKat* Y; *RejKup* m6v; *LubPs* G2; *GroicPorz* ii3; Látá 1532. Nie byľo v nas nic tákiego/ coby ku pífaniu godnego *BielKron* 422v, 340, 408; *KwiatKsiąż* H2v, H4; imitable exemplum, Slićhetny vczynek godny ku náľliádowániu. *Mącz* 166a, 18b, 164c; *BudBib* b; *StryjKron* 737. *Cf* »godzien k daru«, »godzien ku wierze«.

cum inf (69): *BierEz* M2; Drzewo kráfné ij wybrané [...] Nadewľytki godné tego/ Nięťz członki boga prawęgo. *OpecŻyw* 161v, 161v; *PatKaz II* 82v; *BielŻyw* 87; *LibLeg* 10/92v; *KrowObr* A3v, 49, 73, 83v, 162, 164v; Ktoremum ia nie iefť godzien vpadľfy rozwiázáć rzemyczká v botow iego. *Leop Mar* 1/7 [przekład tego samego tekstu *KrowObr* 49, 83v, *RejPos* 9, 13, 277v, *BudNT Luc* 3/16, *CzechEp* 304, *WujNT Matth* 3/11, *Mar* 1/7, *Luc* 3/16, *Act* 13/25], *Sap* 18/4; *RejZwierz* 13; *OrzRozm* P2v, P4v; *BielKron* 302; *Prot* E; *SarnUzn* G4v; *RejAp* 49, 50v, 53 [2 r.], 55; *GórnDworz* Gg4, Hhv; *RejPos* 6, 9, 13, 277v; *BudNT Luc* 3/16; *CzechRozm* 200; GODna thá pánná v nas być w wieczney pámięći *PaprpPan* Ddv; *ModrzBaz* 32; Iákom ia grzeľnicá godná lię zľtáľá cáłowáć iáľłeczka/ w ktrym Pan moy máludzki płákał? *SkarŻyw* 140, 92, 184, 188, 429, 596; *StryjKron* 125; *CzechEp* 172, 304; *KochFr* 83, 127; Godzien byľ zá vrodá fwoiá/ Tytonowé/ Godzien byľ mieyfcę zásięć Endymionowé. *KochPam* 81; *KochPieś* 38; *PudľFr* 60; *GórnTroas* 36; *LatHar* 260; iuzem nie iefť godzien być zwan fynem twoim *WujNT Luc* 15/19; Godzien iefť Báránek ktry iefť zábyty/ wźiáć moc y boťtwo *WujNT Apoc* 5/12 [przekład tego samego tekstu *RejAp* 49, 53, *LatHar* 260, *WujNT* 278, 688], *Matth* 3/11, *Mar* 1/7, *Luc* 3/16, 5/21, s. 278 (15); *WysKaz* 35; *SiebRozmyśl* F4v.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikiem: tego (27); aby (78), by (14), żeby (8), iż (2), ażeby (1)] (103): *BierRaj* 23; *GlabGad* A3v; Bowiemes' sie vpodobála takiemu krolowi który iest tego godzien/ áby przed niem ná kolána fwoie vpádlá *RejPs* 68v, 98v; *RejKup* ee2v; *MurzHist* E3v; *MurzNT* 46, *Ioann* 1/27; *KrowObr* 61; połmiewaią sie zemnie młodłfy niżli ia/ ktorých ia oycow/ niepoczytałem być godne by mieli liedzieć ze pfy trzody moiey [quorum non dignabar patres ponere cum canibus gregis mei]. *Leop Iob* 30/1, *Ioann* 1/27, 1.*Cor* 15/9; *OrzList* ev; *RejZwierz* 82v, 91v; *BibRadz* 1.*Cor* 15/9, 1.*Tim* 1/15; Pochwyćili go tedy Kápłani y Prorocy y wżytek lud wołaiąc/ godzyen áby vmárl śmiercią. *BielKron* 94v, 10, 231; *Mącz* 88d; *OrzQuin* X4, X4v; *GórnDworz* C7, E2, M8, O3, V5, Mm6; ielliześ ty tego kiedy godzien iest/ iż taka rádość y taki fmetek ma zrufzyć Pána twego *RejPos* 196, 45, 228, 262, 323, 341v; *BialKat* 28v [2 r.]; Bo ie zowie [...] drzewem nieużytecznym ktore iest godne áby było precz wyciętho *RejZwierc* 130v; *WujJud* 107v, 229; *CzechRozm* 125 [2 r.], 175, 241v, 257, **v; A the cnotliwe matki co ich národziły/ Godne áby w pámięci v nas wieczney były. *PaprpAn* A2, B3, B4, G4, Y2v, Ee; *KarnNap* D2v, E2; Dobre záprawdę práwo/ y godne tego/ áby go w Rzeczypołpolitey wżywano. *ModrzBaz* 99, 3, 34v, 44v, 62v, 77v (9); y zftał fię godnym/ iłz był miedzy przednieyfe vcznie od Pána poczytány *SkarŻyw* 384, 140, 184, 278; *CzechEp* 93; *NiemObr* 40, 71; Godnieyfa z wćiwych fpraw fwoich żeby byłá W wieczný rodzićów łálce. *KochEpit* A4; *KochFr* 122; *ReszPrz* 7; *WerGość* 261; *BielSen* 2; *PudłFr* 37, 71 [3 r.]; *ArtKanc* A11; *KochWr* 22; *Paprup* D; *ZawJeft* 26; *ActReg* 118; *GostGospSieb* +2; Thy iesteś godzien tego/ żebyś tylko prosił á nic nie brał: A ten zálie godnym sie zda być/ áby nie prořząc brał. *Phil* F3; Iest męzny Hektor godzien/ by plákano *GórnTroas* 13 [idem: godzien] 14; bo człowiek zaž godzien tak wiele/ Do ftworzyćielá/ by co rzecz mógl śmieie? *GrabowSet* T2, Fv; *LatHar* 272; Pánie/ nie iestem godzien ábyś wřzedł pod dách moy *WujNT Matth* 8/8, *Luc* 7/4, 6, 7, 1.*Cor* 15/9; *SarnStat* 9, 890; *SkarKaz* 80b, 244a, b; *CzahTr* F2v.

W charakterystycznych połączeniach: godny bicia, biczowania, błogosławieństwa, ceny (2), chęci, czyśca, ćci odsądzenia, dostojenstwa (2), hetmaństwa (2), imienia [jakiego] (4), kanonizacyjej, klejnota, korony (2), krolestwa (3), księstwa, mianowania, miłosierdzia (4), naśladowania, nauki, nawiedzenia, nieba, nienawiści, niewolej, obdarzenia, obejźrzenia, odpisania, odpowiedzi (odpowiedania) (4), (od)puszczenia (przepuszczenia) (6), odrzucenia, oglądania, opatrzenia, oskarżenia (2), pałacu (2), państwa (4), perel (2), pieczy, piekła (3), pieniędzy (2), pieśni, pisania (2), podpomożenia, policzenia [miedzy co] (2), poprawy (2), postrachu (2), poszczęścienia, powiedania, požądania, prace (2), (prze)czytania (2), przewania [czym] (3), przezwiska (nazwiska) [jakiego] (2), przyjaźni, przyjęcia (7), przymowki, przypominania, rozmowy, rymu, sierzdiwości, skarbow, skargi, słyszenia, spalenia, srogości (2), sromoty, stolice, strawy (3), strofowania (4), strzeżenia, tajenia, trapienia, tytułu [jakiego] (6), ukazania, upominka (3), urzędu (5), używania, wdzięczności, wesela, wiadomości, wiarowania, widzenia (4), wielbienia, więzienia, winszowania, w niebo wzięcia, wspomniania (wspomnimia) (3), wszytkiego, wymowki, wysłuchania (4), wyrzucenia, wyswobodzenia, wzywania, zatracenia (2), zgładzenia, złota (4), złotogłowu, zniewolenia, zniszczenia, zwierzchności, życzliwości, żywności, żywota (3); godny ku czczeniu, ku naśladowaniu, ku pamiętaniu (2), ku pisaniu (4), ku poprawieniu, ku przyjęciu, ku wiedzieniu (2); mało godny (3).

Wyrażenia: »godny baczenia (a. baczości)« = *notabilis Mącz* (4): *GliczKsiąż* N6; Lecz iednák y to przedię godno ieft baczenia. *RejWiz* 120v; *Mącz* 250d [2 r.].

»godny czci (a. poczcziwości, a. uczciwości, a. uczczenia)« = *venerabilis Mącz*, *Calep*; *venerandus Calag*, *Calep*; *honorabilis*, (*qui*) *lauream meruit*, *palma dignus Mącz*; *augustus*, *observabilis*, *reverendus*, *verendus Calep*; *honore dignus Vulg* [szyk 58 : 47] (105): *BierEz* E4v; *FalZioł* IV 54b; *BielŻyw* 85; połóście lie pokornie przed podnołkiem iego ábowiem ci ieft od was tey czći godzien *RejPs* 145v; *SeklWyzn* f3v; *SeklKat* Hv; *KromRozm III* K4v [3 r.]; Znamy też wezwanie WM, iż kaźdej uczciwości od nas jesteście godni *Diar* 39; *KrowObr* B4, 4v, 126v; *RejZwierz* 111; *BibRadz Tob* 3/13; *BielKron* 55, 275, 352v; *Mącz* 157d, 186a, 274a, 479d; *GórnDworz* D5v, D7v, G8v; *BiałKat* 363v; *HistLan* E3v; *WujJud* 48v, 52; *RejPosRozpr* c2v; *SkarJedn* 245, 289; *Calag* 146a; który lie vbiorem y ołobie Papielkiewy czći godney zdumiály przypátrował *SkarŻyw* 318, 71, 107, 118, 273, 299, 595; *StryjKron* 427; *CzechEp* [416]; *ArtKanc* E19; *GórnRozm* E4v; *PapRUp* G4, K4; *Observabilis* – Pocziuołczy godni *Calep* [717]a, 115b, 921b, 1109a [2 r.], [1112]b; *GrabowSet* Vv, X3; Anno święta/ wólkiego wczczenia godna. *LatHar* 464, 67 [2 r.], 267, 454, 458, 475 (38); *WujNT* 124, 382 marg, 1. *Tim* 5 arg, 17, 6/1, s. 760, Bbbbbb3v; *SkarKaz* 158b, 243b; *CzahTr* C4v; *GosłCast* 73; *SkarKazSej* 665b, 671b.

»godny daru, k daru« [szyk 4 : 2] (5 : 1): *BierEz* G3; *OrzQuin* X4; *HistHel* ktv; *KlonŻal* A2v; Otóz im ten rozefchły száflik odkázuię/ Bydź ie takięgo dárú godnymi náyduię. *PudlFr* 78; *KlonKrGum* Av.

»dziękowania (a. dzięki) godny« [szyk 2 : 1] (3): godzien ieft niepołdniei dzięki i ten który tę Hiftorią fwym nákladem drukować dał *MurzHist* A4; *KuczkbKat* 225; *LatHar* 12.

»godny gniewu« = *dignus odio Modrz* [szyk 4 : 4] (8): Iż człowiek zuczinku fwego ieft godzien gniewu pańkiego. *RejKup* Lv, h3; *KrowObr* 53; *Leop Rom* 9/22; *RejPos* 74v; *WujJud* 105; *ModrzBaz* 65; *SkarKaz* 352b.

»hańby (a. gańby) godny« = *reprehendus Calag* (3): *Calag* 476a; *CzechEp* 49; Otóz cokolwiek ieft/ bądź pochwały/ bądź gáńby godné [...] Oyczyźnie fwéy dáruię *JanNKar* A4.

»kaźni godny« = *dignus plagis PolAnt*; *puniendus Calag*; *verbero Calep* [szyk 5 : 3] (8): *KromRozm I* C2v; *OrzQuin* D, D2; *BudNT Luc* 12/48; *Calag* 469b; *Flagitium* – Wiłtępek, złófcz kaźni godną *Calep* 422a, [1112]a; *KochPij* Cv.

»godny kij(owani)a« = *flagrio*, *verbero Mącz* [szyk 1 : 1] (2): *Flagriones dicuntur*, *Szubienicá/ yáko mowiém/ Z szubienice lie vrwał/ to ieft/ Smard/ Nogieć/ Kiya gódný. Mącz* 129c, 484b.

»klozy godzien« (3): *Klózý/ á nie Odpowiedzi Królewłkiey ieftes ty godzien. OrzQuin* D2, D2, F.

»godny łaski« [szyk 14 : 13] (27): *ForCnR* B4; *RejJóz* P; *GliczKsiąż* N6; *KrowObr* 53; *RejWiz* 117; kto te kfiązki (będałi tey łáfki godne/ áby ie poczćwi ludzie w ręce bráli) czythác będzie *GórnDworz* V5, D2v, D4v, Bb5v, Ii7; *RejPos* 105v, 169, 256; *RejZwierz* 3, 265v [2 r.]; A żaden niewie/ iefli łáfki álbo niełáfki Bożey godzien. *WujJud* 68, 68v, 105; *SkarŻyw* 26; A téz ledwe fy e kiedy dźięćie vrodźilo/ Coby łáfki rodziców fwych ták godné było. *KochTr* 11; *KochFr* 60; *GrabowSet* P; *LatHar* 209; *JanNKar* B; *SkarKaz* 161b, 352b.

»godny miłóści (a. miłowania)« = *amabilis Calep* [szyk 11 : 4] (15): *KromRozm III* Dv; *Dignus nihil est quod ametur*, Miedzi wólzemi ynfzymi godzien miłóści. *Mącz* 88d; kto chce áby go miłowano/ trzebá żeby fam miłował/ y był godzien obyczáyami/ y połthępki fwymi miłóści

GórnDworz Ccv, M8, Aa3, Bb6v, Cc2, Cc2v (9); *Calep* 62b; *KochCn* B4v; *LatHar* 263; iefli to miłue/ co miłowania godnego być rozum zdrowy vkázuie. *WysKaz* 7.

»godny nagrody« [szyk 3 : 1] (4): Ieft káždy wierny łługá nagrody íwey godny. *Prot* D3; *PaprPan* D2; *CiekPotr* 78; *CzahTr* I2v.

»godny nieśmiertelności« = *dignus immortalitate* *Mącz* [szyk 1 : 1] (2): *Mącz* 45c; Czemuż wálze wyroki frogie Niedbáią nic ná wieki drogie Zacnych mężow/ ách nieśmiertelności godnych *KlonŻal* D.

»ognia godny« (2): pięknie go ná mieyfce gdzie pácholętá długo z kámieñmi zštały/ wyprowadziwfy: krzyknął ná towárzyfze/ áby biły iáko łotrá/ ogniá godnego. *SkarŻyw* 459, 574.

»opłaka(wa)nia (a. płaczu) godny« = *deplorandus* *Mącz*; *flebilis, lamentabilis* *Calep* [szyk 5 : 4] (9): *MurzHist* R2; *Mącz* 306b; *WujJud* 242v; *ReszPrz* 98; Godno płaczu niefczęścié/ y twoiá przygodá *KochPieś* 39; *Calep* 423b, 579b; *LatHar* 271; że łtan niefczęłny człowieká grzełznego ieft ták bárzo mizerny/ y wízelkiego oplákánia godny *WysKaz* 22.

»pamięci (a. pamiętki, a. pamiętania) godny« = *memorabilis* *Mącz*, *Modrz*, *Calep*; *memorandus* *Modrz* [szyk 40 : 21] (61): *SeklKat* A2; *MurzHist* P2; NAdobny á káždemu pámieci godny iefth then Dawidow Píalm *LubPs* X2v, kt, N6v, P4v, ee4v; *KrowObr* 105v; *RejZwierz* 1, 114; *BibRadz* *4v; *BielKron* 333v, 375, 415, 421v, 424v; Memorabile ingenium, Niepołpolity dofcíp/ rozum zwłafzczá godny pámieťánia. *Mącz* 215c, 215c; *OrzQuin* Rv; *SarnUzn* B6v; *HistLan* A2v; *RejZwierc* 252v; *RejPosWstaw* 41v; *BudBib* b, *Esth* 9/28, 2.*Mach* 7/20; *BiałKaz* L3; *StryjWjaz* kt; *CzechRozm* 97; *PaprPan* A4, B3, V2, Cc2, Ee2; Tákowy tedy podatek/ ktoryby dla Rzeczypołpolitey był fkládan/ niebyłby policzon miedzy wyłtępki Simoniey/ ále miedzy wielkie á wieczney pámieťki godne dobrodzieyftwá [sed in summis ac immortalibus beneficiis numeraretur]. *ModrzBaz* 139v, 21v, 89v; *SkarJedn* A5; *StryjKron* 406 [2 r.], 477, 752, 782; *CzechEp* 82; *NiemObr* 81, 142, 168; *GórnRozm* D3v; Oprawdziwi Panowie o Krolowie pamieci godni *PaprUp* D, F4, I; *Calep* 651a; *Phil* S3 marg; *WujNT* 93; *SarnStat* 106, 1036, 1056, 1185; *SiebRozmyśl* E2; *KlonKr* F3v; *PowodPr* 11.

»(po)chwały (a. (po)chwalenia, a. wychwalania) godny« [w tym: godny czci i chwały (41)] = *laude dignus* *Mącz*, *Modrz*; *gloriae dignus* *Vulg*; *excellens laude, (qui) lauream meruit, palma dignus, praedicabilis* *Mącz*; *laudabilis, laudandus, (qui) laudem meretur* *Modrz*; *commendabilis* *Calep* [szyk 69 : 48] (117): Prorok wyznawa iáko ieft wielkiei chwały godno wielmożne imię páná náłłego *RejPs* 161v, 23v, 95, 105v, 119v, 134 (11); Ktory obyczáy záprawdę godzyen pochwalenya *GliczKsiąż* F3v, P8; *KrowObr* 42, 69v [2 r.], 173, Vuv; *Leop* 1.*Thess* 1 arg, *Hebr* 3/3; *BibRadz* I *2; *BielKron* 68; lauream adeptus est et lauream meruit, Vkoronowan yeft/ godzien czci y chwały. *Mącz* 186a, 46c, 85d, 88d, 274a; *RejAp* 50v, 55; chcąc pozyłkác łáfkę białychgłow íwych czyniá rzeczy pochwały godne *GórnDworz* Ll3, Cv, D5v, D7, D7v, G8v (17); *BiałKat* 333v; *KuczbKat* 225; *WujJud* 106, 113v; *BudBib* Kaw A3; *ModrzBaz* 2, 13v, 40, 56v; *KochPs* 197, 215; *StryjKron* A; *CzechEp* 49, [416]; *ReszPrz* 24; *ReszHoz* 140; *ArtKanc* E19; *GórnRozm* C2v, I3; *PaprUp* H; *ActReg* 47; *Calep* 221b; *GrochKal* 3; *Phil* H2, O3; *GrabowSet* Y; *KochFrag* 22; *LatHar* 50, 56, 57 marg, 458, 486 (35); *KołakSzczęśl* C4; *WujNT* 293, 536, *Hebr* 3/3, s. 760; *JanNKar* A4; *JanNKarGórn* D4; *SarnStat* 3v; Ieśli ieft Cnotá chwały godną wízędzie/ Tedy ma Lutnia ciebie fławić będzie *SzarzRyt* D4v.

»podziwienia (a. dziwu, a. podziwowania) godny« = *mirandus Mącz; admirandus Calep* [szyk 10 : 2] (12): *RejPs* 65v; *Mącz* 223c; *BudBib* 2.Mach 7/18; *Oczko* 8v [2 r.]; RZadka rzecz [...] pokorą w młodym/ y gdy fię náyduie/ podziwienia godná ieft *SkarŻyw* 136; *Calep* 25a; *Phil* O3, O4; *WysKaz*)?(2; *PowodPr* 62; Rzecz dżiwu godna *SkorWinsz ktv*.

»godny pomsty« [szyk 4 : 1] (5): Bo ony ktores zábiiał káfániem ízáránczey y much/ [...] gdyż godni byli tákiey pomfity [*digni erant ab huius modi exterminari Vulg*]. *BibRadz Sap* 16/9; podobnochny ípráwiedliwie godnieýfzy więtfzey pomfity y więtfzey niełáfki/ niżli pogáni *RejPos* 74, 74v, 75v, 168.

»(po)śmiechu (a. wyśmiania) godny« = *deridiculus, derisorius, ridendus Calep* [szyk 6 : 4] (10): *OrzRozm* T3; *GórnDworz* O8v; *WujJud* 242v; *RejPosWstaw* 41v; *NiemObr* 40; *GórnRozm* L2v; *Calep* 310a [2 r.], 924b; Pátrząc do iákicheście nieprzyfstoyności/ y práwie dżiećinnych y śmiechu godnych poftępkow/ y zágmatwánia przyfzli. *SkarKazSej* 694a.

»potępienia godny« [szyk 6 : 4] (10): gdzie tám wżytkie Sákrámentarze przeklina/ y wiecznego potępienia być godne wyznawa. *WujJud* 171; *RejPosWstaw* [21³]v; Nie tylko złe czynić ieft rzecz potępienia godná; ále y dobrze nie czynić. *WujNT* 13, 43, 403, 527, 550, 738, 787; *SkarKaz* 312a.

»powroza godny« [szyk 2 : 1] (3): *RejZwierz* 117; kthorzy/ áni fą tak nędzni/ żeby ku vlitowánium ferce porużáli: áni thák bárzo niecnotliwi/ żeby powrozá byli godni *GórnDworz* O3; *SkarŻyw* 574.

»przygany (a. (na)ganienia, a. zganienia) godny« = *vituperabilis Mącz, Modrz, Calep; damnandus, reprehensione a. vituperatione dignus Modrz; reprehensibilis Vulg* [szyk 10 : 4] (14): *Mącz* 500b; *GórnDworz* Cv, H8; *ModrzBaz* 17, 26v, 59v, 61v [2 r.]; Nie naydziefz nic w wierze y obyčzáiach ich/ co by przygány godnego było. *SkarŻyw* 306; *StryjKron* A; *Calep* 1131b; íprzećiwieł fię mu w twarz/ iż był godzien nágánienia *WujNT Gal* 2/11, s. 655, Aaaaaa4v.

»godzien sądu (a. osądzenia)« (7): ktokolwiek rzecze bratu Racha/ albo ízalencze/ godzien ieft fądu albo ognia piekielnego *SeklKat* Iv, I3; *RejKup* dd5; á gdzieby kto kogo zábił/ będzie godzien ofądzenia. *Leop Matth* 5/21, *Matth* 5/22; *RejPos* 179 [2 r.].

»godny (s)karania, winy« = *dignus plagis Vulg; castigabilis, culpabilis, reprehensibilis Mącz; animadversione a. poena a. supplicio dignus Modrz; puniendus Calag; verberabilis Calep* [szyk 37 : 22] (55 : 4): Godnieýfzyfz tym więtfzey winy *BierEz* K2, K2, Q4; *LibLeg* 10/92; *RejPs* 87; *RejKup* Sv; *MurzNT* 18v; *MurzHist* Q; *GroicPorz* cc3; *KrowObr* A3, 204v; *Leop Deut* 25/2; Bo tak godzien karánia złodziey iáko y łgarz. *RejZwierz* 13, 12; *BibRadz* I 278d marg; *Mącz* 40c, 71b, 210d, 307d, 318b, 415c; *GórnDworz* O3, P6v, Aav, Ff4v; *RejPos* 75v, 168, 179; *BiałKat* 173v; *BielSat* C2v, C3v; *KuczBKat* 185 marg; *RejZwierz* 76v, 257, 260v, 261, 261v, 265v [2 r.]; *Strum* L4v; *ModrzBaz* 5v, 31, 66, 77v, 82v; *Calag* 469b; *CzechEp* 115, 248, 281; *BielRozm* 19, 21; *GórnRozm* L2v; *Calep* [1112]a; *WujNT* 21, 34, *Luc* 12/48; KRześciánie wyfstępni czemu nád żydy karánia od bogá godnieýfzy. *PowodPr* 16 marg; *SkarKaz* 387a; *CiekPotr* 8.

»sławy (a. wysławiania, a. (wy)sławienia) godny« = *praedicabilis Mącz, Calep; gloriandus Calep* [szyk 16 : 12] (28): *BielŻyw* 93; *RejZwierz* 88; *BielKron* 424v; *KochSat* B2; *Mącz* 85a; Długoby y o inych zacnych Mężoch nieśmiertelnéy fławy godnych [...] przypominác *OrzQuin* R3v; *GórnDworz* Bb2v; *HistHel ktv*; *BudNT przedm* a4v; Godzyen iák infzy Hetman záwśze tákiey fławy *PaprPan* Q4v, Kv, S4, Vv [2 r.], Ee2; *SkarJedn* 314; *Oczko* 11; *StryjKron* 752; *GórnRozm* E2; *Calep* 458b,

831a; *GrabowSet* T4, Y; Chwalebny y wyławiania godny ná wieki. *LatHar* 67, 423; *SarnStat* *6v; *VotSzl* C; *CzahTr ktv*.

»godny szubienice, obieszenia« = *suspensio dignus Mącz* (1 : 1): *Mącz* 289c; rozładź między mną á między łobą kthoby godnieyŹy był obiefzenia między námi. *RejZwierc* 135.

»godny śmierci, zabicia« = *dignus morte PolAnt, Vulg; obnoxius morti, reus mortis PolAnt; filius mortis Vulg; capitalis Calep* [szyk 19 : 15] (33 : 1): *BierEz* L3v, R4; *RejJóz* P; *HistAl* E3, E5; *MurzNT Matth* 26/66, k. 211 *marg* [2r.], *Luc* 23/15; *KrowObr* 43v; *Leop* 2.Reg 12/5, *Luc* 23/15; *BibRadz* 3.Reg 2/26; Iuż go byli chcieli wolnego vczyńić/ ále zá tymi łłowy iego záwołáli/ godzyen śmierci. *BielKron* 109, 71, 145v; Y ty zábićia (godzien) niezbożny księże IzráelŹki *BudBib Ez* 21/30[25]; *SkarŻyw* 113; *Phil* Q2; *Calep* 163a; *LatHar* 274, 316, 696, 723; rozmawiali z łobą mowiąc: Iż nic nie vczyńił ten człowiek godnego śmierci/ ábo więźienia. *WujNT Act* 26/31, *Luc* 23/15, *Act* 23/29, 25/11, 25, *Rom* 1/32, s. 527; *SiebRozmyśl* H3; *SkarKaz* 610a; *SkarKazSej* 703b.

»godny uważania (a. uważania)« [szyk 9 : 9] (18): *SarnUzn* F5v; *CzechRozm* 9v; *CzechEp* 179; *NiemObr* 142; Cżego mamy iálny/ ołobliwy/ á wważania godny przykład *in vitis Patrum*. *WerGość* 255; *GórnRozm* N; *ActReg* 134, 136; *Phil* H; *WujNT przedm* 11, s. 520; *SarnStat* 1272; *PowodPr* 3, 11, 57, 72; *SkarKaz* 206b; *CzahTr* C3v.

»wiary, k(u) wierze (a. uwierzeniu) godny« = *credibilis Mącz, Calep; fidelis PolAnt, Calep; locuples Mącz; fide dignus JanStat; bonae fidei Cn* [szyk 35 : 30] (63 : 2): *MetrKor* 40/821; *MiechGlab* *5; Thedi thaky ma przifzyancz ze dwyema swyathkoma godnema vyary *LibLeg* 6/116v, 6/115v, 116v, 11/69; *RejPs* 52; to iefł nie podobna [...] ani k wierze godna *RejJóz* O7; Ac to rzecz jefł niepodobná A ni kuwierzenju godná *RejKup* o2v; *MurzHist* F2v; *KromRozm II* x2; *KromRozm III* B7; *KrowObr* 20; *UstPraw* H2v; *BielKron* 272, 352v; *Mącz* 67d, 337a, 452a; *GórnDworz* Cc5; *WujJud* 262; *BudNT* 1.Cor 7/25; *PaprPan* Ff3; *SkarJedn* 100; *SkarŻyw* 93 [2 r.], 319, 364, 389; *StryjKron* 180; Gdze przitym Beli vcziwy a dobrzi Ludżę wyari godni. *ZapKóścier* 1584/51, 1582/31v, 1583/37, 1584/45, 51, 1585/53v (9); *ReszPrz* 26; *ReszHoz* 124, 133, 139; *Calep* 268a, 418a; *WyprPl* B4v; *LatHar* 57, 511; *WujNT* 717; tá to ifta ConŹtitucia zá czáfu łcześniewego náłzego pánowánia [...] byłá dźierżaná [...] y lifty godnémi wiary [*litteris authenticis JanStat* 1018] pod záwiefzonémi pieczęćmi Máiefłtatu tegóź Króla Káźimiérzá potwierdzoną *SarnStat* 952, 222, 259, 613, 625, 701 (15); wŹytko co náuczáli wiary godne byłó. *SkarKaz* 417a.

»wstydu godny« = *pudendus Calep* (2): *Calep* [872]b; A w ich poŹelŹkim kole/ o Boże moy/ iákie tám wŹtydu godne poŹłępki. *SkarKazSej* 694b.

»wzgardy (a. wzgardzenia) godny« = *aspernabilis Mącz, Calep* [szyk 3 : 1] (4): *Mącz* 407b; *RejPos* 168; Co iefłli nic nieiefł wzgárdy godnego [*contemptione dignum*]/ iedno wyŹłępek *ModrzBaz* 58; *Calep* 103b.

»godny zalecenia (a. zalecania)« = *commendabilis Modrz* (2): *ModrzBaz* 118; bo to tylko człowieka godnego czyni zálecenia/ co łam dobrego y pocźciwego łpráwuie. *WysKaz* 40.

»godny zapłaty (a. odpłaty, a. płacy)« = *dignus mercede PolAnt, Modrz, Vulg* [szyk 15 : 4] (19): *SeklKat* H2, L3v; *GliczKsiąź* M7; áby tákowe fráłzki iney zapłaty były godne *GórnDworz* M5, Z8, Ee8; *KochMon* 21; Godzien bo iefł robotnik zapłaty łwey. *BudNT Luc* 10/7 [*przekład tego samego*

tekstu *SeklKat* H2, L3v, *GliczKsiąż* M7, *ModrzBaz* 93, 138v, *LatHar* 128, *WujNT Luc* 10/7, 1.*Tim* 5/18, *PowodPr* 22]; *ModrzBaz* 93, 138v; Takić był żywot y poštěpek Ianá tego. który zwyciężywłszy Czártá/ godnym fię ftał zapłaty wieczney *SkarŻyw* 136; *LatHar* 128; *WujNT Luc* 10/7, s. 537, 1.*Tim* 5/18; *WysKaz* 48; *SiebRozmysł* K4v; *PowodPr* 22; BOday zdrow był Praktykarz/ z tey rofkofzney pracy/ Prožno iż iuz ieft godzien ofobliwey płacy. *PaxLiz* C3v.

Szeregi: »godny abo niegodny« (1): iż fię sftanie potym ábo godnym ábo niegodnym łálki Páńfkiey *RejZwierc* 3.

»godny i (a) winny« [*szyk* 2 : 1] (3): *KrowObr* 43v, 53; A ia powiadam/ że káždy kthory fię gniewa ná brátá fwego winien á godzien fądu [*reus erit iudicio*]. *Leop Matth* 5/22.

»zasłużyć i być godzien« (2): kto chce mieć łálkę páńfká/ trzebá żeby iá zálłużył/ y był iey godzien *Górndworz* L, K8v.

2. *Nadający się, zdalny; aptus BartBydg, Mącz; idoneus Mącz, Calep; appositus, conveniens, dexter, habilis, maturus Mącz* (262) : *BartBydg* 12b; *Dexter*, Práwy/ który yákoby ná práwey ftronie yeft/ Też/ Ípofoalny/ godny. *Mącz* 84a; *Maturus*, Godny/ tráfny/ potemny/ wczefny. *Mącz* 211c; *Appositus*, Tráfny/ potemny/ godny/ rządny słuźny ku czemu. *Mącz* 310a, 13a, 164c, 482a; *Calep* 500b.

a. *O rzeczach, zwierzętach, miejscach, czasie: pożyteczny, użyteczny, mogący do czegoś służyć, z którego można coś zrobić, kiedy a. z którym można coś zrobić z pozytywnym skutkiem, spełniający pewne umowne warunki; aptus, idoneus Mącz* (96) : Ma być pořilona godnem iedzeniem j piciem pořilaiącym *FalZioł* V 25v; Bo prawy bok nie ieft tak godny/ ani tak wolny dla zaliężenia wątroby kędyby dziecię wyjać [!] *FalZioł* V 34v, V 59v; *Mącz* 187c; A gdyfz [...] ku látom godnym przyřzedł/ daná mu ieft pánná z dworu Cefárfkiego zá małżonkę. *HistRzym* 123; POłożenie Woyłká y rozbijanie Namiothow bywa v nich co ná nagodnieyfzym mieyřcu *BielSpr* 54, 7, 27; *GostGosp* 100.

godny czego [= *do czego*] (2): Ítych yedná [*suknię*] przegral [...] a druga wlyeřfye zořtawyl bo nořfenya nyebila godna *LibMal* 1546/121; *Calep* 586b.

godny kogo, czego [= *dla kogo, dla czego*] (4): ZOwiemy tedy wyzwolone ábo wolne nauki/ ktore fą wolnego człowieka godne *KwiatKsiąż* E2, I3; Twóy to dar/ ieřli oná [*pieřń*] będzie godna řwiátá. *KochPhaen* 1; *KořakCath* B.

godny do czego (11): Kto w cudzym gáiu wrábi dąb godny do oři/ [...] tákowy temu czyi ieft gay przepada winy trzy grzywny *UřPraw* E4; *Mącz* 33d; iż to ták wielmoźne á wiekuiřte Bořtwo nigdy lámo przez fię z řadnym řtworzeniem nie mowiřo/ iedno [...] ábo przez Anyořá/ ábo przez Proroká/ ábo wřdy przez iáki pořzodek do tego godny *RejAp* 4v; *SkarJedn* 66; *Oczko* 7; *StryjKron* A3v; Kędy błotá fą/ ná ktorych trzcíná godna do przykrywánia/ lećie kiedy wyřchnie řąc to kázác *GostGosp* 104, 24, 36, 86; *LatHar* 483.

godny komu, czemu [= *na co*] (2): dzien pořlom godny *Goski* A4; wdzyálay kádzenie pořwięceniu godne *BielKron* 33v.

godny komu, czemu [= *dla kogo, dla czego*] (4): *BierEz* P3v; *FalZioł* III 25a; muřzę ich na then nowy rok nauczyć nieczo dobrego á im godnego. *LudWieř* B3v; iedz potráwy kthore baczyřz řwemu przyrořzeniu/ (ábo plći) godne *SienLek* 12v.

godny ku czemu (54): *ZapWar* 1504 nr 1954; *OpecŻyw* 154; *OpecŻywPrzedm* C3; *Statio. Ein* fchiff łtet. Myełce godne ku połtawyenyu łodzy *Murm* 25, 108; *BartBydg* 149; liłth Mleczowy iełt godny ku lekarłstwam *FalZioł* I 42d, I 31d, 40c, 47c, 50c, 56c (16); Bowiem okrągła figura iełt na godnieyła ku przyjęciu wlię wiela rzeczi *GlabGad* B2v; *MiechGlab* 22; Koniec wyrwany Sálomoná/ godny dziewetzkom ku polłftzyznie. *March*³ Xv; *RejKup* cc4; gdzieby mogli wrodę flodką á godną ku piciu brác. *HistAl* H5, H3v; *GliczKsiąż* O8, O8v; *Leop Ex* 30/35; *UstPraw* E4; *BibRadz Ez* 15/3; *Goski* A4; *OrzRozm* P3; ty rzeczy mądry człowiek v łiebie rołtropnie záchowa/ iáko ku náuce godne/ ále nie iáko Bogu przyjemne *BielKron* 25; mowę łobie zmyłlili ku kradzieży godną/ áby im nikt nierozumiał iedno łámi łobie *BielKron* 261v; przyecháliłmy ku iedney rzece godney ku żeglowániu *BielKron* 451, 147, 282 [2 r.], 339, 448v, 455 [2 r.]; *KwiatKsiąż* E3v; *Receptibilis*, [...] Godny ku przyęciu. *Mącz* 36b, 24d, 387a, 496d; *SienLek* 5v, 112v; Których to Roków łádzienie piérwłze będzie w piérwłzy dzien powłzedni po Trzech Królách/ iefli będzie godny ku łádzieniu [*prima die feriali... si fuerit iuridica JanStat* 466]; to iełt/ kórego niedzielá álbo inné łwięto wielkié nie przekázi. *SarnStat* 729, 209.

godny na co (3): Ia kom ya nyepobral drzewa szosznowego Gothnego nabudovanye *ZapWar* 1509 nr 2029; *FalZioł* IV 20a; *ModrzBaz* 121.

godny w co (1): *Equi ad vecturam idonei*, Konie godne w wóz *Mącz* 477b.

cum inf (1): ninie czás godnieyłzy iełt wypełnić obietnicę niż w łtárołci *HistRzym* 77.

W charakterystycznych połączeniach: godne lata (3), *miejsce* (9).

Wyrażenie: »czas godny« = *opportunitas Mącz* [szyk 8 : 1] (9): *FalZioł* I 50b, IV 3a; zkądze maiąc dobry przyłkęp [!], poczał czałow godnych naiazdy czynić *MiechGlab* 65; *GliczKsiąż* O8, O8v; *Mącz* 38b; *HistRzym* 61, 77; *ArtKanc* S17.

Szeregi: »dobry, godny« (1): Koły do iázu dobre/ godne/ źimie w dobrą drogę nagotowác *GostGosp* 86.

»niegdý godny, niegdý niegodny« (1): iż fye więc niektorym záchćiewa/ niegdý rzeczy godnych niegdý niegodnych ku iedzeniu *SienLek* 112v.

»godny a łłuszny« (1): rozumyem temu że dla tego czałfu godnego á fluffnego pátrzał łoby ku ożenyenyu áby łie yedno był nye ożenił. *GliczKsiąż* O8v.

b. O ludziach i ich władzach umysłowych: mający predyspozycje do czegoś, zdolny, umiejący coś zrobić, mogący oddać usługi; idoneus PolAnt, Modrz, JanStat, Cn; habilis Mącz, JanStat; aptus Modrz, JanStat; dexter, maturus Mącz; dignus Modrz; capax, sufficiens JanStat (158) : *RejFig* Cc7v; czyń zemną łam á łam o to/ álbo wyładz kogo rozumiełz być tákiego nagodnieyłzego/ á ia tákież drugiego przeciw tobie *BielKron* 101v, 112v, 423v; *Nubilis virgo*, Pánná ná wydániu, Godná zá muž. *Mącz* 252c; polłáli tu złoczyńcow 30000. z legią wielką/ ktore obrácáli/ iedny páłć dobytki/ drugie ná łtraż/ drugie ná bitwę co godnieyłze *BielSpr* 69.

godny kogo, czego (4): Ten y inłly ktorem tu wymyenił/ iż byli godni thego vrzędu [...] fluffnye theż by ná to ich wezwano. *GliczKsiąż* L7; *Mącz* 211c, 498c; zołtáwowála łyná málucźkiego/ y *Ruffinę* iułz mężá godną *SkarŻyw* 140.

godny do czego (23): *GliczKsiąż* H4v; *BibRadz* I *2v; Rády trzebá/ do ktorey nie ieft káždy godny. *Prot* B3v; *RejPos* 215v; *RejZwierc* 40v; *PaprPan* Y; Napirwŕze Ítáránie ma byc o náuczycieloch y vcznioch: áby y oni [...] do náuczánia godni/ y ci do przywykánia Ípoŕobni obieráni byli *ModrzBaz* 134v, 26, 37v, 93v, 134v, 138; á godnych do roboty y poŕług iáko bydlá/ wiécey niŕ Ízeŕc tyfiécy duŕŕ Niemieckich w nédzná niewolá wywiedli *StryjKron* 406; *NiemObr* 70; *SarnStat* 434, 663, 1075; kto ták domu rządzíc nie vmie/ do koŕciołá rządzénia godny nie ieft. *SkarKaz* 44b. Cf »godny do bitwy«, »godny do boju«, »godny do wojny«.

godny komu, czemu (21): *ForCnR* B4; zetesz moge bicz przyaczielowy swemv godnieyschi a nieprzyaczielowy frosschi *LibLeg* 10/152v, 11/14; *MurzHist* Nv; *GliczKsiąż* E4, H5v, M8v; *RejWiz* 81, 88v; *RejZwierc* 54v, 58v, 91; *BibRadz* 2.Tim 2/21; *BielKron* 184v; *RejZwierc* 22, 93; *KochTarn* 74; *Phil* D2; *OrzJan* 60; *SarnStat* 193; Y da Bog nie iedno mnie, y domowi Íwemu, Ale godnym bydlŕ moŕe Rzeczypóŕpolitey *CiekPotr* 11.

godny ku czemu (61): Ci ku prawu godni Íá, ktorzy nie zgniewem ale Íprawiedliwoŕciá rzcŕŕy Íprawuiá. *BielŒyw* 119; ale ktore dlúgie nogi maia godnieyŕze Íá ku rodzeniu *GlabGad* P7, N2, N2v, P6; *MiechGlab* *2v; *LibLeg* 10/151v; *GliczKsiąż* B5, C8, O3v; *LubPs* A6, Z6; *KrowObr* 7; *RejZwierc* 56; *BibRadz* *Eccli* 50/30, 2.Tim 2/2, 24; *BielKron* 41, 101, 183, 184v, 235, 357v; ktorzy godnieyŕzy dowcip ku naukam máia niŕ ciálo ku woynie *KwiatKsiąż* M, B, K, Kv; Foelix ad literas, Godny ku nauczaniu. *Mącz* 133a; *BielSpr* 1v, 2, 15, 37v; *RejPosWstaw* 22; y niémálŕ téy Kápituły/ któraby ludŕi vczonych y biegłŕch [...] w Íobie nie miálá/ którzy nie mniéy Íá godni ku potrzebie/ iáko téŕ ku czci y ozdobie koŕciołóŕ [non minus necessitati, quam etiam honori et decori Ecclesiarum suffieientes *JanStat* 197] *SarnStat* 180, 187, 196, 237, 923. Cf »godny ku bitwie«, »godny ku bojowi«, »godny ku walce«, »godny ku wojnie«.

godny na co (24): *GlabGad* D2, P4v; Niewŕŕŕyfcy moga byc godni ná wŕŕycko. *March*³ V7; *GliczKsiąż* C6v, O5v, P4; *BielKron* 157v, 167v, 240; *BielSpr* 2; *PaprPan* I4v, N2, N3v, S4; *ModrzBaz* 43v; ná ták wielki vrząd godzienem nie ieft. *SkarŒyw* 235, 171, 201, 320; *SarnStat* 9, 562, 890, 911. Cf *Ze zdaniem dopełnieniowym*.

godny w czym (10): *BierEz* Qv; *BielKron* 101; *Mącz* 123a; *GórnDworz* N3v, X4; *PaprPan* Bb4; Zebyŕ godnym bydlŕ vznak w tey robocie. *Phil* S6; Którzy to nieináčéy będą przyimowáni w kápitułach: iedno któŕŕch przełóŕeni mieyfc godné w tákowŕch náukách doktorŕkich pochwałá [*quam loci ordinarii idoneos et in facultatibus ipsis Doctoratu dignos approbaverint* *JanStat* 198] *SarnStat* 180, 197, 923.

cum inf (4): Tu opuŕŕczé ine Cefárze Konŕtántynopolŕkie/ ktorzy [...] byli mdli á málo godni wielkich rzcŕŕy Íprawowác *BielKron* 168v, 143v; *GórnDworz* V7, Gg2.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikiem: na to (1); aby, ŕeby] (2): Ano Íludze Páńŕkiemu nie trzebá walcŕŕyć/ ále cíchym byc ku wŕzem vczytelnym (*marg*) to ieft/ godnym zeby náuczal. (–) *BudNT* 2.Tim 2/24; Ieŕliby kto rozumiał/ ŕeby ten obywátel Páńŕtwá Weneckiego ktory ma byc obran/ niebydlŕ godny ná to/ áby ták wielki vrząd ná Íobie noŕÍl/ [...] Ízczerze powie/ co o onem człówieku rozumie *ModrzBaz* 46.

W charakterystycznych połączeniach: *godny na kapłaństwo, na krolestwo, na małżeństwo, ku nauczaniu (ku uczeniu, ku naukam, do nauczania, w naukach) (9), ku płodu, ku posłudze, ku potomstwu, ku prawu, do roboty (2), ku rodzeniu, do rządzenia (na rządzenie) (4), na sprawy, na urząd (urzędu, do urzędu) (7), na wszystko (ku wszystkiemu, na wszem, na wszystkim, do wszego, ku wszem rzeczam, ku rzeczy wszelakiej, we wszystkich sprawach) (16); godna męża (za mąż) (4); mało godny (4).*

Wyrażenia: »godny ku bitwie, do bitwy« [szyk 4 : 1] (3 : 2): tak iż mógł mieć wżytkiego ludu godnego ku bitwie o piętnaście tyfiac *BielKron* 247, 73v; *BielSpr* 60; W więkżym połku do bitwy godnych mało było *StryjKron* 632, 290.

»godny ku bojowi (a. bojowaniu), do boju« = *accinctus a. expeditus a. praeparatus ad pugnam, fortis robore PolAnt* [szyk 10 : 3] (11 : 2): było w Izraelu ośm kroć što tyfięcy ludu rycerkiego godnego ku boiowi [*virorum fortium evaginantium gladium*] *BibRadz* 2.Reg 24/9, *Num* 31/5, 4.Reg 3/26, 1 *Par* 7/40, 12/23, 30, 35; że żadna ina naturá iedno złodźiefka á mordowna godná ku boiowaniu nie iest. *OrzRozm* L; *PapRpan* M; *GórnRozm* L4v; że niezliczona liczbá młodzi szlacheckiey do boiu godney/ tu domá prozno zoftawáá *VotSzl* C3.

»godny ku walce, ku potkaniu« [szyk 8 : 1] (8 : 1): przebrałszy lud co godnieyży ku podkaniu [...] położył sie nád Dybrą *BielKron* 244v, 39v, 43 [3 r.], 47, 88, 438v; inżzego ludu bywa dofyć/ ále málogodnego ku walce *BielSpr* 60.

»ku wojnie, do wojny godny« [szyk 2 : 1] (2 : 1): ludzi tylko ku wojnie godnych [*exercitus pugnatorum*] ktore zliczono/ iest czterdzieści y sześć tyfięcy/ y pięćseth. *Leop Num* 2/11; *UstPraw* D3; *StryjKron* 662.

Szeregi: »godny a fortunny« (1): ku innym rzeczam godny á fortunny był/ iednoć do oycow wielebnych nie miał fortuny *BielKron* 183.

»godny i pilny« (2): tedy ten vřząd ich innym godnieyżym y pilnieyżym [*habilioribus et magis assiduis JanStat* 497] przez nas ma bydź dan bez omiełzkánia *SarnStat* 563 [*idem*] 895.

»godny a potrzebny« (1): Iuż sie iedno o tho ftára iákoby nie iedno sobie/ ále wżytkim wedle ftanu káždego godnym á potrzebnym mógł być. *RejZwierc* 22.

»pożyteczny a godny« (1): ktore go sławnym y pożytecznym á godnym fynem Oyczyźnie vkażą *Phil* D2.

»godny a skłonny« (1): ále ku ktorey kto ftych wypoczytánym nauk godny á skłonny będzie/ tey niechay miedzy inżzymi obrawłzy náłladuie. *KwiatKsiąż* K. [*Ponadto przy innym szeregu 1 r.*].

»godny i sposobny« (2): *NiemObr* 70; Poruczniki y Towarżyze [...] godné y spofobné do rzeczy rycerfkich/ ile ich spofobnym doftać mogą/ żeby przyjmowali *SarnStat* 434.

»stosowny albo godny« (1): ku którym byśmy rzeczom sprzyrodzenia skłonni á stofowni áłbo godni byli/ ku tym nawięcey chuć á vsiłowánia náłze przyklonione máyą być *KwiatKsiąż* B.

3. *Mający wartość mniej więcej równorzędną, taki, jakiego ktoś albo coś jest warte, należyty (271)* : Ale temu ná odpor/ niewiáftá szalona/ Nic godnego nie máiac/ zda sie być vczona *BielKom* B6; *Dignum patella operculum*, [...] *Godne* wieczko ná táki szłoyek. *Mącz* 88d; *Valor*, *Wagá*/ wážność/ to yeft/ yáko co wiele wáży godno yeft áłbo w sobie ma. *Mącz* 474a, 217d; *GrabowSet* A2.

godny czego (1): mam zá to iż vtrapienia tego czáfu ninieyfzego/ nie fą godne oney przyfzley chwały *WujNT Rom* 8/18.

godny czemu (1): Płáč niechay godny będzie tákiemu žalowi. *GórnTroas* 59.

godny ku czemu (1): ále ná tych twoich wymowkách niedofyc mam/ bo nie fą godne ku vczynku twemu *BielKron* 228.

Szereg: »godny albo powinny« (1): Meritos imponit honores, Godne álbo powinne ofiáry ofiárowá. *Mqcz* 217d.

a. Stanowiácy wláściwe zadoścuczynienie, sprawiedliwy, słuszny, wymagany; *dignus PolAnt, Vulg, Modrz, JanStat, JanPrzyw; condignus Vulg, JanStat* (49) : Znam yzem nyeczynyl godney pokuti *BierRaj* 23v; *MurzNT Luc* 3/8; gdyż Pan oddá mu tho też godną pomftą. *BibRadz 2.Mach* 4/38; *BielKron* 137v; *WujJud* 92v, 190; *CzechRozm* 257v; *CzechEp* 154; *WerKaz* 301; *LatHar* 109; Czyńciefz tedy owoc godny pokuty. *WujNT Matth* 3/8 [przekład tego samego tekstu *MurzNT Luc* 3/8, *BielKron* 137v, *WujJud* 92v, 190, *CzechRozm* 257v, *CzechEp* 154, *WerKaz* 301, *LatHar* 109, *WujNT* 12, 15, *Luc* 3 arg, 8, s. 204, 361, *Act* 26/20, *Yyyyy2*], s. 11, 12, 15, *Luc* 3 arg, 8 (10); Máieftat Królewki w ten czás moc bierze, gdy zá zaflugi godné bráwia poddánym oddáie. *SarnStat* 80, 9, 890, 1237.

godny czego (6): *ModrzBaz* 118v; *KochPs* 134; Lecz fię ná tym bárzo ofzukał/ wzięwfy od páná odpráwę godną złości fwey. *CzechEp* [412]; *LatHar* 725; *JanNKar* A4; *GoslCast* 68.

godny czemu (1): áby cnotá nigdy żadnéy zapłaty fobie godnéy w Polfzce nie miá. *OrzQuin* R4.

W charakterystycznych połączeniach: *godne(-a) brawija, dary* (2), *odprawa, pokuta, pomsta* (2); *godny daru, męstwa, złości swojej* (2); *bibl. owoce godne pokajania* (2), *godne owoce pokuty* (13), *owoce godne upamiętania, pożytki godne pokutą, uczynki godne pokuty*.

Wyrażenia: »godna nagroda« = *dignum praemium Modrz* (2): y thákze on odnioł godną nagrodę zá złość fwą [*digna ei mercede pro impietatibus suis reddita Vulg*]. *BibRadz 2.Mach* 8/33; *ModrzBaz* 135v.

»godna (jest) rzecz« [w tym: *aby (fraz)* (4), *cum inf* (1)] (5): *BialKat* 228v; TO mieyfce/ w którym ciáło twoie pochowano/ Godna rzecz/ áby lzámi częto omywano. *PudlFr* 13; *LatHar* 94, 591; ná którą rzecz my pámiętáiąc y będąc bárzo tego wdzięczni/ godną rzecz rozumieliśmy [*dignum censuimus JanStat* 753] iemu z fczérégo fercá to oddác/ y wfzelką przyftoyńą wdzięcznością tę wiaré y ftałość całą nágradzić. *SarnStat* 995.

»godne (s)karanie, kaźń« (6 : 1): położę przed oczy wyftępkí twoie/ á godną kaźniá tobie to będzie opłácono. *RejPs* 75v; *BialKat* 278v; *GrzegŚm* 38; *RejPosWstaw* [41³]v; To zápewne/ wiem/ będzie/ że Collátinus godne karánie krzywoprzyfiętwá fwego od Bogow odniefie *Phil* E3; *LatHar* 725; *WujNT Hebr* 2 arg.

»godny wyrok« (1): On Sędzia/ [...] vczyni/ niemáiąc zágnego [!] baczenia ná ofoby/ wedle káżdego vczynkow godny á fprawiedliwy wyrok [*sententiam actionibus uniuscuiusque dignam feret*]. *ModrzBaz* 136v.

»godna zapłata« = *dignum praemium Modrz* [szyk 4 : 3] (7): *BierEz* Ev; *HistAl* G4v; *OrzQuin* R4; *GórnDworz* N; *ModrzBaz* 118v; *KochPs* 134; bo godną zapłatę zá vczynki náfze odnošimy [*nam digna factis recipimus*] *WujNT Luc* 23/41.

Szeregi: »godny i przystojny« (1): O Zápprawdę to godna y przyśtoyna/ łufzna y zbáwienna rzecz ieft/ ábyłmy tobie zázwdy y wżędy dzięki czynili *LatHar* 94.

»godny a (i) słuszny« (2): *HistAl* G4v; Zás Vczyćielowie godnych y słuźnych nagrod/ á vczniowie żadnych niemáią [*docentibus non satis digna praemia, discentibus nulla sunt proposita*] *ModrzBaz* 135v. [*Ponadto przy innym szeregu 1 r.*].

»godny a sprawiedliwy« (1): *ModrzBaz* 136v cf »godny wyrok«.

b. *Mający odpowiednie walory, zbliżone do wysoko (w sensie pozytywnym lub rzadko negatywnym) ocenianego obiektu odniesienia, dorównujący, zadowalający, nie przynoszący ujmy, właściwy; dignus Vulg; idoneus Modrz (214) : BierEz S; OpecŻyw 129; RejPs 219v; Vpominánye ábychmy poznawfzy wyelmożność Páná fwego/ śpiefzyli fie ku nyemu z godną chwałą LubPs V4 marg, T2v marg, ff3v [2 r.], hh3v; Ia dziewce fwey godnego mężá á łobie żięćią łzukáiąc/ pátrzę ná rod iego/ ná zacność iego/ ná záchowanie y ná dołtátek iego OrzRozm P2v; KwiatKsiąż B; RejPosWiecz³ 97v; HistLan D4; áby fie káždy do godnego pożywania Sákrámentow przez Pokutę y Wiárę prawdziwą przygotował. WujJud 166v, 223; BudBib Eccli 14/11; SkarŻyw 567; Kniáziá Gonłtantiná z Triumphem godnym w Wilnie przyjmował StryjKron 747; WerGość 259; Olbrychćie/ łuchay/ niéam nic godného / Czymbych ćię poczcćić miał Páná fwoiégo PudłFr 14; ArtKanc G14v; GrabowSet F4; LatHar 196, 296, 396; WujNT 259.*

godny kogo, czego (28): *BielKom* F3v; Coż rozumiełz tho gniazdo/ łtanu ták wielkiego/ Iełfiże nie ieft godno/ Orłá wyłokiego. *RejZwierz* 111, 110v; *OrzRozm* P2v; *RejPos* 224v; námawiał go Aráłpo pan ieden áby iá ogládał/ powiedáiąc mu iż godná oczu krolewfkich. *RejZwierc* 47; *KochMon* 25; nigdym te⁸⁰ miełzkánia y towarzýłtwá wálże⁸⁰ godzien nie ieft. *SkarŻyw* 134, 14, 51; *CzechEp* 62; *Phoebus* [...] Zálecił poznym wiekom IANA cnego Bogow godnego. *KlonŻal* D4v; *KochSz* A4; *ReszPrz* 25; *ReszList* 150; *BielSen* 4; A iefli mé niłkié progi Będą godné twoiéy nogi [...] / Doięgę iuż głową niebá. *KochPieś* 34; *GórnTroas* 25; *GrabowSet* Mv; *OrzJan* 3; *WujNT Hebr* 11/38; *WitołLut* A2v; *KlonKr* F4v; *PowodPr* 36; te chropáwe łłowá/ Nie były godne vřzu twych *CzahTr* Kv; *KlonFlis* Bv; *SapEpit* B4v; O boday pozno w niebie twoiey godną cnoty Koronę gotowano *SzarzRyt* C3.

godny do czego (1): Przyiacielu pocż thu fiadałz ábo idziełz do thego powołánia Pánłskiego [...] nie máiąc vbránia żadnego do tego godnego ná łobie. *RejPos* 159.

godny komu, czemu (8): *LubPs* S6v; Tych złych ludźi náuká y kácerłtwo głupie/ łzalone y zwádlíwe/ gdy do Polłki przyłzłó/ náłázłó łobie godne żaki/ ty kthorzy nic lepłzego/ áni wyłżzego poiąć nád to oni niemogłi *OrzList* f; *BielKron* 13; Nie mogę mieć na ten czas darow tobie godnych *KochSat ktv*; *RejZwierc* 97; *SkarŻyw* 595; *PudłFr* 15; *SkarKaz* 520a.

godny czego a. czemu (5): *RejPosWstaw* [21²]v; *KochPieś* 12; *ArtKanc* K18; Winnico y ogrodzie kochánia iego; co godnego łpániáłołci twey pomysłić fię może o tobie *LatHar* 595, 246 marg.

godny ku czemu (1): przyłzedł do Ieruzálemá nie przynołżąc złóbá nic godnego ku nawyłżłfemu ofiárownictwu [*dignum sacerdotio Vulg*] *BudBib 2.Mach* 4/25.

godny przed kim, przed czym (2): ábowiem káždy ofiárá godna przed oblicznołciá moią ieft *RejPs* 74v; *KrowObr* 160v.

W charakterystycznych połączeniach: *godne(-y, -a) błogosławieństwo, chwała* (5), *cześć* (2), *dar* (3), *dzięki, mąż, miejsce, owoc* (2), *pałace, przybytki, przyjęcie [czego], słowa, szata, triumf, uczczenie, upominki* (3), *używanie (pożywanie) [czego]* (5), *wdzięczność, wesele, zasługa, żona; godny bogów, cnoty (cnotom) [czyjej]* (2), *miejsca, nogi czyjej], oczu [czyich]* (3), *ręk [czyich]* (2), *spaniałości [czyjej], towarzystwa [czyjego], uszu [czyich]* (2).

Wyrażenia: »godna cześć« (2): *BierEz Qv*; ieliżie sie chcecie wefelić z mocności perfon wálznych/ ták fiły wálze vkázuyecie/ iákobyście od nas godną część otrzymáli. *HistAl D7v*.

»godne naczynie« (2): A tym czáfem Dyabeł *triumphuie*: ktory dostawízy fobie godnego naczynia [*idonea organa*]/ pobudza ie do zábijánia *ModrzBaz 64; Phil S4v*.

Szeregi: »godny a (i) przystojny (a. dostojny)« (2): abychmy mogli tak íprawic myfli náffe aby od nich godne a przyfóine błogosławieństwo pochodziło fwiétemu boftwu twemu *RejPs 201; KrowObr 160v*.

»słuszny a godny« (1): Nápomínanie ku słuźney á godney chwale lámemu pánu bogu. *LubPs V5 marg*.

α. *Zasługujący na łaskę bożą, obdarzony przez Boga łaską, należycie przygotowany do obcowania z Bogiem; dignus PolAnt, Vulg (138) : RejPs 153v*; ze mu ie [*grzechy*] pan Chryftus odpuścił złałki swoiey/ nie dla załug/ any iego godności/ ale ze go on sám godnym wczinił *SeklKat Y, Y; BibRadz 4.Esdr 12/9, Luc 21/36; RejPos 194, 203*; Bo infze ieft Ciáło y Krew Pánfka/ ktorą w Sákrámenće iednáko ták źli iáko y dobrzy przyjmuią; á infza łáská álbo pożytki tego Sákrámentu/ ktorego niegodni nie przyjmuią ále łami godni. *WujJud 261; SkarŻyw 36, 112, 442; CzechEp 24; NiemObr 116; GrabowSet C3, Fv*; O Namilfzy Pánie Iezu Chryfće/ ktoryś w Pánnie przenedofoynieyfzey Máryey godny przybytek y miefzkánie fobie nágotował *LatHar 219*; wczynił cię [*człowieka*] nagodnieyfzym po Anyołách ítworzeniem. *LatHar 672, 31, 190, 198; KołakSzczęśl C4v*; chodzić będą ze mną w białych ízátách; iz godni fą. *WujNT Apoc 3/4, s. 278 [2 r.], 696 [2 r.], 714, Yyyyy3v [2 r.]; SkarKazSej 700a*.

godny kogo, czego (56): *SeklKat Tv; MurzHist S; KrowObr 140v [2 r.]; Leop Sap 3/5*; Pánnem w wielkiey części widzyłá. Ktora godná dárú fwego/ S przeźrzenia Páná wiecznego. *BielKron 134*; oświeć nędzne myfli y fercá náłze/ áby w nas byłá wzruřzona táka wiárá náłzá/ iákobychmy mogli być godni miłóściwego głófu twego *RejPos 237, 83, 136, 292; RejZwierc 195v; BudBib 4.Esdr 4/42; BudNT 2.Thess 1/5*; obleczóná ieft w zakonne ízáty: y mowiłá iey mátká: otofz małz z Chryftuřem zmwóę/ bądźze iego oblubieńcą/ ábyś godná byłá łóźnice niepokalaney iego. *SkarŻyw 224, A5, 13, 14, 41, 141; GrabowSet P3v*; Modl fię zá námi święta BOża rodźicielko. R. Abyfmy fię godnemi sftáli obietnic Chryftuřowych. *LatHar 407, 213 [2 r.] 220, 395, 416, 418 (17)*; Kto miłue oycá ábo mátkę nád mię/ nie ieft mnie godzien. á kto miłue fyná ábo corkę nád mię; nie ieft mnie godzien. *WujNT Matth 10/37 [przekład tego samego tekstu MurzHist S, KrowObr 140v [2 r.], SkarŻyw 13, 14, 141, WujNT 278, SkarKaz 44a]*; Obáčz/ iz przez ítáteczne á męźne znořzenie wtrápienia dla Chryftuřá/ sftáią fię ludzie godni korony kroleřtwá niebieřkiego *WujNT 714, Matth 10/38, s. 84, 278 [5 r.], 551, 696 (18); SkarKaz 44a*.

godny do czego (8): Dayże nam tedy nález miły wżechmocny Pánie [...] tákíe fercá á tákíe vmyfły nález/ áby były godne do tego zakonu twego fwiętego *RejPos* 182, 132, 179v, 237v, 245v, 299; *SkarŻyw* 198; *NiemObr* 33.

godny komu (7): *Leop* 4.*Esdr* 12/9; *BibRadz Sap* 3/5; iż on gdy cie fтворzył/ gdy cie przeżrzal przez krzeft fwięty być godnego sobie [...] żeś iuż nikomn inżemu nie powinneyfzy flubu á wiary/ iedno iemu. *RejPos* 130, 61v, 129v, *Ooo4v*; *BudBib Sap* 3/5.

godny ku czemu (7): *PatKaz III* 89v; *RejPs* 96; Zadna yna rzecz nas godnich nieczyny kuprzyjęczu facramentu iedno Chriftus *SeklKat* Xv, X4v; Godne vczyń vftá moye k twey prawdy wyznányu *LubPs* bb, aa5v *marg*; *KuczbKat* 215.

cum inf (19): *PatKaz I* 6v; A przeto yeft zwyecznořczy wpanyenřthwye zachouana [...] aby byla godna fyna bozego porodycz *PatKaz II* 34v, 38, 39, 48; *RejPs* 37v, 217; *KuczbKat* 45, 435; *SkarŻyw* 363; iż Moizeřz godnym był znaleźiony obliczem w oblicze vmawiać fię z Bogiem *CzechEp* 213; *LatHar* 197, 207, 209, 228, 281, 618, 619; A tákżeć oni řzli od oblicznořci oney rády/ ráduiać fię iż fię řtáli godnymi dla imienia Iefułowego zelżywořć odnieřć. *WujNT Act* 5/41.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikiem: k temu (1); aby (9), iż (1), iżby (1)] (11): yeřly by byla godna pyerua nyenyařta ktemu yzby byla matką bożą *PatKaz III* 89v; *RejPs* 99v, 200; *KrowObr* 101; *RejPos* 90; O toż tu małż wiare á iednę tylko rzecz/ przez którą řstawamy fię godnymi/ iż mieřzkamy w Pánu Kriřtufie. *RejPosWiecz*² 92v; *WujJud* 94, 181; *KarnNap* D2v; ráczyřz ty nas řam vczyńić godnymi/ ábyřmy mogli przyimowáć godnie/ ciało y krew Kryřtułowę dořtoynie. *ArtKanc* N8; *WujNT Col* 1/12.

W charakterystycznych połączeniach: godny dziedzic, przybytek (4), sluga, syn; godny chwały, daru (2), głosu, krolestwa (5), nieba (4), obietnie (14), powołania, wezwania, żywota wiecznego; za godnego mieć (2), poczytany; godnym mieć (2), poczytany, sta(wa)ć się (25), (u)czynić (uczyniony) (27), (z)naleziony (naleźć) (7).

Szeregi: »godny i (a) sposobny« [szyk 2 : 1] (3): *KuczbKat* 215; *SkarŻyw* 198; Y któż do tákiego fundámeutu [!] z ludzi grzeřznych/ náwet y z Aniołow godny y řpofobny być może? *NiemObr* 32.

»godny i sprawiedliwy« (1): czyni nas dziedziczmi godnymi/ y řprawiedliwymi/ wiekviřtei chwały řwoiei. *SeklWyzn* b3.

4. *Taki, jakiego można po kimś oczekiwać, który mógłby należeć do kogoś albo pochodzić od kogoś; dignus Modrz [kogo, czego] (12) :* tákowym řynaczkom álbo dziatkom náleży iżeby widziáni byli/ iż oni godni řá rodzicow dobrych *KwiatKsiąz* A2v; *KuczbKat* 380; żebyřmy tę wdzyęcznořć náležę przed řwiátem okázowáli pobożnemi á cnotliwemi řpráwami wiary nářzey godnemi *RejPosWstaw* 22v, 22v; O słowá mądrego Hetmáná godne [O *vocem prudentissimo imperatore dignam*]. *ModrzBaz* 47v; áza to nie řá rzeczy godne ludzkořci [An *indigna sunt humanitate*]/ ktore nam przed oczy řá położone? *ModrzBaz* 143v, 72v, 77, 100v, 106v; Apollo/ chocia niémařz brody/ Rymu brodzié nie zayřrzy: á byř wiecznie młody Niechćiał być/ godnáby tá brodá twoiéy twarzy *KochBr* 150; Przeto chćieřmy wřiać przedřię myřli godné řiebie *KochPieř* 51.

5. *Posiadający cechy dodatnie, wysoko oceniany (404) :*

a. O ludziach: pełen zalet, cnót, uczciwy, godny szacunku albo wzbudzający szacunek, budzący zaufanie, zasłużony, znakomity, wartościowy, wzorowy; niekiedy być może też o walorach fizycznych: dobrze zbudowany, silny; dignus PolAnt, Mącz, Modrz, Vulg, Cn; idoneus Modrz, JanStat; optime meritus Mącz; robustus PolAnt (349) : Aby pacholyanth nyemyely yedno vřezelczy kony wyroflka godnego MetrKor 38/286, 38/287, 321; BierEz M2; WróbŻoIt S6; LibLeg 11/14; ComCrac 15v; Iozeph mu było imię dziecię na wřzem godne RejJóz M4v; MurzNT Matth 10/11, 13 [2 r.], k. 46; BielKom E2v, F4; Tem sládem y dzis ludzye idą/ dotąd fie vczą y ćwiczą/ aż godnemi fie sřtána. GliczKsiąż O2, K5, O, P4, P5; LubPs T5; Plřarz/ ieřt personá iáwna/ godna/ przyřyęęą w Mieřcie obwiázana GroicPorz d3v, B4v, bh3v [2 r.], hh4, ii3; RejWiz 57v, 147; tedy obrác zakonniká narodu kmiecego/ godnego byle Polaká. UstPraw B, B, C3, D2v, F2v, G3, I3; RejZwierz 81, 88v, 89v, 91v, 124v; A ieřlibyř znał miedzy niemi iákne męze godne [viri robusti]/ porucz iem przełożeńřtvo nád trzodámi memi. BibRadz Gen 47/6, 1.Par 12/32, Matth 10/11, 13 [2 r.]; Ten wierřzyk vkázuie/ że dzielnořć godnego w Rzeczypolitey Człowieká czyni/ á nie rod/ áni okopćiále nářze Herby. OrzRozm P3, O3, O4, O4v, Pv, P2 (14); Eneás áczkolwiek godnieyřzy był nád Antenorá y řtárřzy/ wřzákže fie precz wypráwił BielKron 60v; Przyřtápił fie Wáleryus przodkiem mąż řtárego wieku/ ofoby godney/ wymowy rořtropney BielKron 107v; nieřluřzno oycu řadnemu/ máiac řyny godne/ dálřzemu páńřtvo dáwác. BielKron 357v, 21v [2 r.], 32, 98v, 99v, 108v (19); KochZg A4; Ex pluribus quis dignissimus, Z wielu ich kto naygodnieyřzy. Mącz 343b, 375b; OrzQuin E2 marg; Prot C3, D2v; ábowiem křto fie godnym czuie/ kiedy widzi/ iż tego w nim prořtacy nie znáią/ muři fie gryřć řam w řobie Górndworz D7, Lv, M6, Dd8, Dd8v; HistRzym 130v [2 r.]; wymyřláią řobie rozliczne zakony/ rozliczne modły/ wymyřlne vbiory/ czyniácz fie hodnieyřzymi nád ine RejPos 200v, 23, 227v, 241, 304v, 336; KuczbKat 5; RejZwierz 13, 89; WujJud 183v; A ieřli kto idác támtędy przyćiągnął ktorą z nich ku řobie á ležáláby z nim/ tedy drugiey wymiátá przed oczy iřz byłá godnieyřza niřz oná BudBib Bar 5/42; MycPrz I A2v; PaprPan B3; A przetož niektorzi wielcy Pánowie/ będąc prze zacne řpráwy sławni/ gdy widzieli/ áno ludzi nieták godne [homines parum idoneos] zá nieiáká řzczeńřcia řlepotą/ [...] nád nie przekládano/ wiele rzeczy nowych v řiebie ná myřli trzęřli ModrzBaz 39, 17v, 26, 44 [2 r.], 60v; hoynie krolewřką řzczkodroblivořřcią w kořćiele onym řluřzbę Bożą opátrzył y nádał/ y godnymi kápłany ofadził. SkarŻyw 528; StryjKron 432; ZapKořcier 1582/32v; KochJez A4; a ták godny namieřtnik Ianow/ Iákubow/ Bártłomieiow iáko y Piotrow. NiemObr 48; KochFr 8; KlonŻal B4v, E3v; WisznTr 3; BielSjem 8; KochPam 80; kto niebaczy/ iáko téy kráinie Wielé řmierćią człowieká tak godnégo ginie? KochTarn 73; PudłFr 7, 32; KochWr 27; PaprUp Ev [2 r.], F3v, G3v, L4; ZawJeřt 37; Graphicus — Człowiek zewřziřtkime [!] godny, doskonały. Calep 463a; więźnienie ćierpieć/ niewolniczy gwáIt ieřt/ nie ludzi wolnych y godnych. OrzJan 68, 3, 76, 130; Bądź pozdrowioná oblubienico Duchá ř. nagodnieyřza. LatHar 38, 14, 550, 717; Nie zákázuieć/ áby wiele miřtrzow ábo náuczycielow/ byle godnych á zgodnych/ w kořćiele być nie miáło WujNT 792, Matth 10/11, 13 [2 r.], s. 398; JanNKar B4, D2 [2 r.], D2v, D4; tedy ofkárżony řluřźnie przez řwiádki godné bęđzie powinien y može dowieźdź/ iż ieřt niewinien. SarnStat 700, 73, 129, 178, 201, 207 [3 r.] (21); PowodPr 84; CzahTr D; GosłCast 28, 33; On widząc iż więźnie nieprzyiácioł byli godnieyřzy

y mężnieyfzy niżli on łam z drugiem: odrádził wrzędom/ áby tego nie czynili. *SkarKazSej* 669a; *SzarzRyt* C2v.

godny komu, czemu [= z czyjego punktu widzenia] (5): Ezopie bądź iuż świebodny/ Gdyżeś ludziem táko godny *BierEz* E4v; *LibLeg* 11/14; *RejPs* 154v; ále Rzeczpołpolita y połpolítwo iey/ ktożkolwiek iey dobrze czyni y w cáłości záchowywa ią/ tego łobie godnym być zowie *OrzRozm* P2v, P3.

W połączeniach szeregowych (13): kthory [pisarz] gdy iest godny/ vtćiwy/ ftáteczny/ trzeźwi: okrálą á kleynotem iest mieyfkim. *GroicPorz* ev; *UstPraw* A4; niemáľz ná Dworze żadnego/ kthory by fye záľłuzonym/ dziełnym/ y godnym być niewolał *OrzRozm* R; *BielKron* 55; *GórnDworz* B8, li; obierzcie łobie ludzi do tego godne/ wierne/ cnotliwe *RejPos* 124; *WujJudConf* 211v; *StryjKron* 452; *OrzJan* 129; áby Rektorowie łzkolni ná łzkołách w łzkołách mieli godné á obyczáyne y niewowolné žaki [*idoneos, bene morigeratos et minime licentiosos discipulos JanStat* 224] *SarnStat* 199, 852, 867.

W przeciwstawieniach: »godny ... niegodny (2), nikkzemny« (3): záśiedli godnym ludźiom mieyścá fynowcy y wnukowie ich nikkzemni *OrzRozm* O4v, R2v; Ale iż zá czáľem wiele niegodnych [*indigni JanStat* 203] ludzi [...] ná Beneficia fie wtráćáli/ godné [*dignis et idoneis JanStat* 203] ludzie do nich vbiegáiąc *SarnStat* 192.

Szeregi: »dobry a godny« (1): ále mi fie widzi/ że to dofyć ná nie/ kiedy oni ná takie rzeczy ludzie dobre á godne wyłáďą *GórnDworz* li2. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*].

»godny, (i) dziełny« [szyk 2 : 1] (3): záprawďę dziełny y godny narod tych to Pánów Felłztyńfkich iest *OrzRozm* S, Qv; *GórnDworz* Cc7. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*].

»godny a mądry« (1): tedyćby naywięcey záprawďę o to się ftárác trzebá/ żeby dobre á co nagodnieyfze á naymędrfze ludzi obierano w ráďę [*ut quam optimi et quam prudentissimi legerentur in senatum*] *ModrzBaz* 30. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*].

»godny a porządny« (1): Woli łobye drugi łthan łwoy á záwołánye huyámi á wykrzykámi by zábiyakámi groďić/ niż ludźmi godnemi á porządnyemi *GliczKsiąź* M8.

»godny i potrzebny« (1): poniewáľz godny/ y potrzebny Rzeczypołpol: *ciuis*, przeto płácon nie ma byďż żadnem ná świećie złotem. *GórnRozm* E4v.

»godny, (i) pożyteczny« [szyk 1 : 1] (2): *BielKron* 234v; A Miłtrz bęďdzie wybiéran mąďż więćey pożyteczny y godny [*magis utilis et idoneus JanStat* 878] *SarnStat* 1099.

»godny, (i) stateczny« [szyk 2 : 1] (3): Godnych ludzi ftátecznych/ nizacz łobie wáďą. *BielSat* D2 [*idem*] *BielRozm* 27; *OrzJan* 35. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*].

»godny, (a, i, albo) uczony« = *dignus et doctus, litteratus et idoneus JanStat* [szyk 8 : 3] (11): Ocyec yefli prágnye áby fyna myáľ vczonego á godnego/ nyechay go z domu foruye ná to do łzkoły *GliczKsiąź* L, M5, M7v; *KrowObr* Bv; *OrzRozm* P3v marg; *BielKron* 146; *OrzQuin* E2; *Paprup* C; *SarnStat* 192, 199 [2 r.].

»wielki a godny« (1): iż káďdy začny [!] dar tym wáźnieyfzy iest/ ym więťfzy á godnieyfzy iest ten/ od ktorego pochodźi. *KuczbKat* 115.

»godny i začny« (1): Ták tedy mnie godného y začného páná/ [...] Słůžká y niewolniczek záprzedány nęďzny/ Miałby wżgárdźác *GoslCast* 14. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*].

»godny i (a) zasłużony« [szyk 1 : 1] (2): *OrzRozm* R3; widzeli godnego y zafluzone⁸⁰ meza Xiedza Piotra Wolfkiego Dunina/ ziednali mu Pietzec wielka *PaprUp* F3v. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*].

»godny, (a) znamienity« [szyk 1 : 1] (2): Duo lumina Reipu. nostrae extincta, Dwá naznámienitfzy á nagodnieyfzy pánowie vmárli. *Mącz* 199c, 36d.

α. *W funkcji rzeczownika (68)* : *BierEz* O4; *GliczKsiąż* O6v; *KrowObr* 68v; *RejWiz* 28; *RejZwierz* 2; inák fądzi Rzeczpołpolita godnego/ á inák koždy z ołobná. *OrzRozm* P2v, O3v, P [4 r.], P2 *marg*, P2v *marg*, Q2v *marg*, R3; Przebrákowáwfy ie/ obrocił niektore godnieyfze ná fpráwy/ niektore do roley/ niektore ná rzemiołá *BielKron* 103, 99, 143, 219, 370v; *Dedignor*, [...] Nie dzierzę zá godnego/ wzgardzam *Mącz* 89b; Godnym daway Vrzędy záras gdy wákuią *Prot* D3v, D3; *RejPos* 253; *BielSpr* 1v, 17v; Zkąd każdy fnádnie baczyć może/ ze tę pracę zá niewolá ná fię muśiałem przyiąć/ [...] zwálzczá iz fię godnieyfzy [...] tey prace zbraniáli. *BudBib* bv; *StryjWjaz* C3v; *PaprPan* F2; Boć iednák wiele ich iest godnych/ co o nich niewiedzá [*multorum virtutes ignorantur*] *ModrzBaz* 43v, 45; *ActReg* 161; *Dignor* – Zagodnego iestem, raczám mie. *Calep* 323b, 323b; *GostGosp* 1; *WujNT* 84; *SarnStat* 70, 850; Bowiem fzpitalé trawi nádáne dla godnych: Nie dla biegunow/ y nie dla włóczęgow głodnych. *KlonWor* 53.

godny czemu (2): tego oná [*rzeczpospolita*] ma v siebie zá godnego łobie/ ktery iey dobrze czyni *OrzRozm* P2v, P2.

W przeciwstawieniach: »godny ... niegodny (17), głupi, łotr, niczemny« (20): *KromRozm III* Hv; Gdyż iest flepa fortuná [...] / Opuściwfy godnego nátká niczemnego. *RejWiz* 97; Naprzod godnościá fwą godni o źiemię vderzá/ potym niegodnych nam łowicie przybędzie *OrzRozm* O3, O3 [2 r.], O3v [4 r.], P [3 r.], P2 [2 r.]; iefli łotr z godnym/ dzielny z niczemnym/ dobry ze złym/ pod iednym Dekretem Seymowym podlegá. *OrzQuin* B4v; *RejPos* 6v; *WujJud* 258v; Iuż fye to do nas złoté látá náwracáią/ Kiedy głupie mijáiąć/ godnym rozdawáią. *PudlFr* 7; *Phil* R; *SarnStat* 80.

Szeregi: »cnotliwy a godny« (2): niełzczęfcie złorzeczy/ ktore/ máiącz władzá nád ludźmi/ nairádniefie ná cznotliwe/ á godne tárگا *Górndworz* Dd7v, 12.

»godny i pożyteczny« (1): á iz go tobie może odiać Pan Bog/ y iemu ábo godnieyfzemu y pożytecznieyfzemu przyfádzić. *SkarKaz* 83b.

»godny i uczony« [szyk 1 : 1] (2): *BielKron* 143; Kościół bez zaflug godnych y vczonych fpułtofzał. *WujJudConf* 209.

»godny a (i) zasłużony« (2): *Diar* 74; bierano theż s nich godnieyfze y záflużeńfze ná wyfzłfze mieyfćá y Vrzędy *BielSpr* 15.

β. *Posiadający należyte walory z punktu widzenia pełnionej funkcji; idoneus* *Mącz*, *Modrz*, *JanStat*; *iustus* *Mącz* (55) : *BierEz* A4; *ForCnR* B4; *Diar* 74; ále mamy profić páná á ftworzycyelá náłfego/ aby do źniwá fwego fpuscił nam godne robotniki á żeńce. *GliczKsiąż* O7, N4, N6v; *GroicPorz* ev; *RejWiz* 97; Tytus wybrawfy co godnieyfzych ludzi Rycerfkich trochę/ przyftąpił pod miáłto *BielKron* 147; GDy náftáli flábi á máło godni Cefárzowie Greccy [...] / ftráćili zyemię Zydowfká *BielKron* 178, 39, 180v, 194, 225v, 233 (12); *Mącz* 179b, 314b; Dopiro Pánem będźiefz/ mogęrzec fwobodnym/ Y ludowi twoiemu Wodzém práwie godnym. *Prot* D2v; *RejZwierc* 145v; bo káždy mąż dobry ná

czoło rad fie wyładza/ á mniemy godni w pośrodek. *BielSpr* 42v, 5, 26v, 39, 40; A ták łzkoły łą ktore dawaią godne Káznodzieie Zborom *ModrzBaz* 129v, 75, 141v; *SkarŻyw* 482; Teraz káždy w trudniemyłzych łpráwách łędziem godnym Chce być *ZawJeft* 35; *ActReg* 108; *GostGosp* 2; *KołakSzczęśl* A2v; *WujNT* 2.Cor 3/6; á do tych koni/ które łą w kupnie wyrázone/ to iest/ do cztérzéch/ ma chowác iedného łługę godného [*unum famulum realem conservare JanStat* 41] *SarnStat* 376, 569, 912, 1218; náznáczywłzy im przy tym pewne y godne po Woiewodztwách Rotmiłtrze y Dzieśiátniki *VotSzl* Cv, B4v.

W przeciwstawieniu: »godny ... niegodny« (3): *KromRozm III* Hv; O Rzemienieśnikoch [!] godnych y niegodnych. *BielSpr* 2v, 1.

W charakterystycznych połączeniach: *godny* *assessor*, *cesarz*, *dziesiątnik*, *hetman* (2), *kardynał*, *kasztelan*, *kaznodzieja*, *komornik*, *pachołek*, *pisarz* (2), *prokurator* (5), *robotnik*, *rotmistrz*, *rzemieśnik*, *sędzia* (3), *śluga* (16), *urzędnik* (2), *wodz*, *żołnierz*; *mało (mniej) godny* (4).

Szeregi: »dobry a (i) godny« (2): *MetrKor* 38/286; Nie zamknęłać Rzeczypospolita ręki KJM ku opatrowaniu dobrych a godnych sług Rzeczypospolitej *Diar* 74.

»poćciwy i godny« (1): Przyłzli yuż dzis vczeni w táką wzgárdę y w lekkie ważenye/ á nye tylko ci ále y łludzy poćciwi y godni *GliczKsiąż* N6v.

»godny i potrzebny« (1): atego ktory moze bydz godnym y potrzebnym sługa KrIM znizycie *ActReg* 118.

»roztropny i godny« (2): á przeto przez Prokuracy łwé rołtropné y godné [*discretos et idoneos JanStat* 721] [...] przyśięgę niech vczynią. *SarnStat* 902 [*idem*] 904.

»godny, sprawny« (1): godny/ łpráwny łługá/ ma to z Pánem nárádźić *GostGosp* 155.

»godny a stateczny« (1): A wždy o to niedbáią/ iákoby godnego á łtátecznego Piłárzá opátrzenim łłuznym przy łobie záchowáli *GroicPorz* e.

b. *O rzeczach i pojęciach* (55) : Godzi się tełz łáłkom wálzym w łpomionąc zwycięłstwo godney pámięci ktore się łtáło [...] v Kirempe *BiałKaz* L3v; czymże źiemnorodne Drzewá y źiołá ták godne/ łż w tym nád człowieká máią *KlonŻal* C2; *SarnStat* 1020.

Szeregi: »sławny, znamienity a godny« (1): *Stemma* etiam, *Sławney* znamienitey á godney pámiątki vczinek. *Mącz* 414b.

»wielki a godny« (1): ktore to W. M. me^{mv} Mćiwe^{mv} Pánu iáko człowiekowi po włzem łwiecie łławy wielkiej y godney przypifuię *CzahTr* A3v.

α. *W aspekcie moralno-społecznym:* *sluszny*, *włściwy*, *ważny*, *godny* *zalecenia*, *aprobaty*, *naśladowania*; *consentaneus*, *consonus* *Mącz*; *dignus* *Modrz* (26) : czinią ty łwoye wimyłly godnieifze niż ty ktore Chrıstus vftawił *SeklKat* V2; Dałci Pan Bog pięc łmyłłow rozumu przyrodných/ Vmieyże ie łpráwować w obyczáioch godnych. *BielKom* C3v; *RejZwierz* 72; iefli będzie łłuzne/ wolne/ godne *Konciliu^m* prziiem ie *BielKron* 235, 105v, 196, 207v; *Mącz* 402b; łż iefliż w łobie co godnego być rozumiemy/ toć z Bogá włzytko iest *RejPos* 235; *StryjWjaz kt*, A3; *ModrzBaz* 102v; wiele godnich łpraw godzilobi fie w łpomniec tego Krola *Paprup* Cv; á pierwey przedfię wieczne [*rzeczy*] položono/ iáko godnieifze niżli cześne *LatHar* 6.

W przeciwstawieniu: »niegodny ... godny« (1): który rzeczy fię niegodnych ważyć/ á gogne [!] cierpię *LatHar* 582.

W charakterystycznych połączeniach: *godne(-y, -a) męstwo, obyczaj (zwyczaj) (3), postęppek, prawo, sprawa (2).*

Wyrażenie: »godna (jest) rzecz« [*w tym: aby (8), cum inf (2); fraza (9)*] = *dignum (est) Modrz, JanStat; consonum est Mącz [szyk 7 : 4] (11):* GOdna ięft rzecz abych wffelyákkiem kftałtem wywyłfał chwałę twoię boże moy *RejPs* 213v; *BielKron* 45; *Mącz* 402b; *GórnDworz* Gg3v; *ModrzBaz* 30; co iáko *eneruat vires legum, et obest faluti Reipub:* wważyć rzecz ięft godna *Phil* L, S2; *LatHar* 582; *WujNT* 652; Przetóz godną rozumieiąc bydź rzecz/ áby tákové pozwolenie y vftává we wftyftkim w mocy zoftála/ przerzeczone lifty y Przywileie [...] odnawiamy *SarnStat* 952; *PowodPr* 63.

Szereg: »godny, (a) słuszny« [*szyk 1 : 1*] (2): *consonum est bene merentibus referre gratiam, Służna á godna rzecz yeft ná dobrodzieyftwá pámiętać. Mącz* 402b, 383b.

β. *W aspekcie umysłowym: mądry, trafny, uzasadniony, godny uwagi (21) :* Czo godnego łobie ku pámyęci s tey tho pyosnki przywodzić mamy. *LubPs* Y2 *marg;* Potym Krolewłki pofeł mowił [...] z Iákube^m Sturmiem o wiele náukách ktore Krol mniema być godne *BielKron* 213, 168v, 219; Powtore połáli do niego/ áby co godnieyftzego powiedział niż pierwey/ máiąc to zá śmiech. *BielSpr* 45v; To jest zasię Ulisses w rozum nieprzebrany, Co sie rodził w Itace, acz nieprawie płodnej, Ale fortelow pełen I porady godnej. *KochMon* 26; Sprawże mi fłowá godne w wściech moich [*Tribue sermonem compositum in ore meo Vulg*] przede lwem *BudBib Esth* 14/12; *Strum* A2v, A3v; nietylkom fpráwy doftátecznéy dáć/ ále zgoła nic o nich godnégo powiedzieć nieumiał. *Oczko* A2v, A4v; *KochSz* A2; *KochCzJan* A3; wiele ná Ciceroná godnych Commentarzow? *LatHar* +5v.

W charakterystycznych połączeniach: *godny (-a, -e)kommentarz, (po)rada (2), rozsądek, słowa (2); co(kolwiek) godn(iejsz)ego (8), nic godnego (2).*

Fraza: »godna (jest) rzecz« [*w tym: aby (3), cum inf (1)*] = *par aequum est JanPrzyw [szyk 3 : 1] (4):* Digna res auribus Doctorum, Godna rzecz yeft áby była przed vczonými ludźmi przełożoná. *Mącz* 21b; *WujNT* 286; Izaliż godna rzecz wierzyć Heretykowi *WysKaz* 38; *SarnStat* 941.

Szeregi: »godny i doskonały« (1): á to dla Ebreyłkie⁸⁰ ięzyká/ bez ktorego wtey mierze nielza nic godnego y dofkonałego vczynić. *BudBib* bv.

»godny a (i) słuszny« [*szyk 2 : 1*] (3): máiąc do fiebie y więcej inych ku pomocy/ ktorzyby o wftyftkim flufzny á godny rozlądek dáć vmieli *BibRadz* I *5; *Mącz* 197c; *SarnStat* 941.

γ. *W aspekcie uylitarnym: dobry; wygodny (3) :* Nie ináczey Rzeczpołpolita fładzi godnego człowieká/ iedno iáko my fładzimy godnego koniá *OrzRozm* P2v; *BielKron* 420; we wftyftkim mieście niemálfz gołpody godnieyftzey nád tę *HistRzym* 59v.

6. *W funkcji orzecznika (9) :*

a. *Móc, być w stanie (8) :*

być godnym ku czemu (1): gdy fie kthora infza częłć ciała wzdeła fie [!]/ [...] Tedy ią też mułi ze pcháć y zbofcć, tak iakom o głowie powiadał/ aby potym gdyby wypufciwłzy wilkołć: zklęłnęła, albo zcieńczáwłzy: byłaby godną ku łącznemu wylzciu. *FalZioł* V 34.

cum inf (5): *FalZioł* V 34; A iefliby było wątpienie iákie iżby nie miał trądu/ kápłanom tákie dawano vznáwác/ iżby obaczyli iefli godzyen między ludźmi być/ álbo w domu Bożym. *BielKron* 36v; Był czału nálzatego mąż ieden mądry Iezus/ ieflim go ia godzyen miánowác mężem/ bo wielkie rzeczy á dziwne czynił *BielKron* 139; Ktory zá Achillefá/ gdy żył/ ítał Oyczyźnie/ Godzien był Piliufá przewyżlzyć w íwiźnie. *StryjWjaz* A2; bo poznał íż Kátholicka wiárá ieft prawdziwa: ále do niey boiáznia fwego ludu odítráfzony przyść godzien nie był. *SkarŻyw* 368.

Ze zdaniem dopełnieniowym [aby] (2): y iakoż to może kto komu żywota przedłużyć, bowiem nie ieft żaden godny aby wiecznie żyw był *BielŻyw* 160; Acz y dla tego mowił w przypowieściách/ iż nie byli godni áby zrozumieli *WujNT* 139.

b. *Warto, opłaca się* (1) : Quia vix operae precium erat, Iż roboty ledwie godno było. *Mącz* 264d.

*** *Bez wystarczającego kontekstu* (9) : Conformis, Potemny/ Godny. *Mącz* 134b; Par etiam, Godny/ Íprawiedliwy. *Mącz* 276c; Competens, Służny/ godny *Mącz* 295c, 88d; Werdt. Godny. Dignus. *Calag* 565b; Digno – Godnim czynie. *Calep* 323b; Perdignus – Barzo godni. *Calep* 777a, 235b, 323b.

Synonimy: **2.** **b.** *gotowy, sposobny*; **3.** *śluszny*; **a.** *sprawiedliwy*; **b.** *dostojny, powinny, przystojny, śluszny*; **5.** *grzeczny*; **a.** *cnotliwy, dobry, gruntowny, poćiwy, stateczny, zacny, zasłużony, znamienity*; **b. β.** *śluszny*.

Cf GODLIWY, **GODZĄCY SIĘ**, **GODZIELY**, GODZIĘTNY, [**GODZIWY**], **NIEGODNY**

KW